

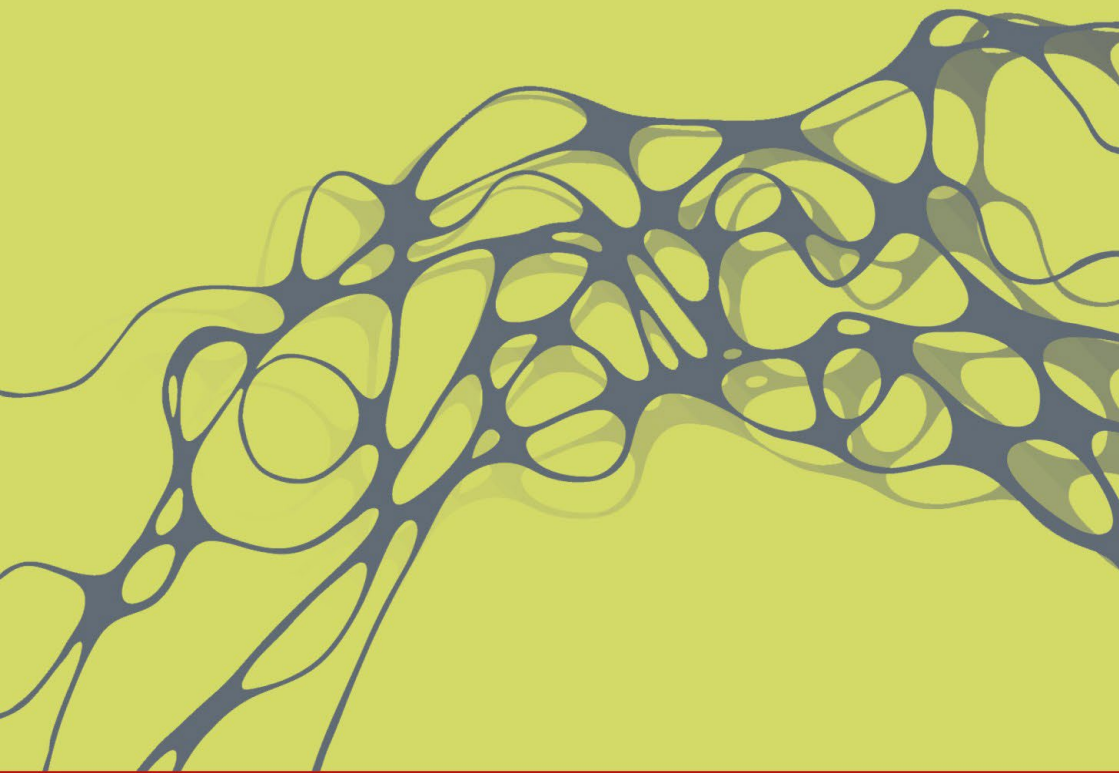

Městská knihovna v Praze

ČEŠTÍ
BÁSNÍCI
20. STOLETÍ

INTERFERON ČILI O DIVADLE

Miroslav Holub

Hledáte místo, kde...

... můžete celý den studovat nebo pracovat?

... seženete knížku pro zábavu, do školy, k poučení?

... stahujete e-knihy, posloucháte hudbu, tisknete 3D?

... osobně potkáte české i světové autory?

... můžete zajít na koncert, filmy artové i 3D?

Právě jste ho našli!

Městská knihovna v Praze

43 poboček, **3** pojízdné knihovny, **4 000** akcí ročně,
2 000 000 dokumentů, **60** Kč za registraci

www.mlp.cz

knihovna@mlp.cz

www.e-knihovna.cz

www.facebook.com/knihovna

Interferon
čili
o divadle

Miroslav Holub

Znění tohoto textu vychází z díla [Interferon čili o divadle](#) tak, jak bylo vydáno nakladatelstvím Mladá fronta v Praze v roce 1986. Pro potřeby vydání Městské knihovny v Praze byl text redakčně zpracován.

§

Text díla (Miroslav Holub: Interferon čili o divadle), publikovaného [Městskou knihovnou v Praze](#), je vázán autorskými právy a jeho použití je definováno [Autorským zákonem](#) č. 121/2000 Sb.

Vydání (obálka, upoutávka, citační stránka a grafická úprava), jehož autorem je Městská knihovna v Praze, podléhá licenci [Creative Commons Uveďte autora-Nevyužívejte dílo komerčně-Zachovejte licenci 3.0 Česko](#).

Verze 1.0 z 30. 4. 2021.

OBSAH

BIOLOGICKÉ BÁSNĚ	8
Duše	9
Pálení	10
Neděle	11
Let United 1011	13
Sny	14
Poslední noční autobus	15
Hominizace	16
Nauka o členovcích	17
Immanuel Kant	18
Biodrama	19
Na konci	20
Vytí z dálky	22
Židovský hřbitov	23
Když utichly včely	24
Mrtví	25
Půl ježka	26
Interferon	28
K TEORII DIVADLA	36
Srážka	37
Krajiny	40
Vidění	42
Zpráva pro dceru předškolního věku	44
Muž, který chce být sám sebou	46
Sečtělý člověk	47
Rodina v trávě	49
Labutě v letu	50
Zvláštní představení pro sochy	51
Nauka o nemoci	52

Pohřeb.....	53
Zuby.....	54
VESELÉ PŘÍHODY LOUTEK.....	55
OSOBY:.....	56
Počátky pimprlového divadla.....	58
Kašpárek, princezna, Jeník a jiné.....	60
Jeník.....	61
Rytíř Rudolf.....	62
Faust.....	63
Markétka.....	64
Růže č. 11.....	65
Ve škatuli.....	67
Princezny.....	68
Žalozpěv kouzelníků.....	69
Kašpárkův sen.....	71
Jak jsme hráli epos o Gilgamešovi.....	73
KONCE HER.....	77
Podzimní autobus.....	78
Anděl smrti.....	80
Krucifix.....	84
Večeře podle Russella Edsona.....	88
Hra na písku.....	92
Lenora.....	96
Dveře II.....	100
Pohádky.....	105
Tázání.....	108

Jiřímu Binkovi
M. H.

**BIOLOGICKÉ
BÁSNĚ**

Duše

Na Queen's Street
v pátek večer
(světla sotva rozkvetlá
a už s granátovými jablky
podívané pro dospělé)
mezi stády aut
poskakoval žlutý
nafukovací balón
se zbytkem duše z hélia,
ještě dvakrát živ,

za zpěvu obrněnců
poskakoval se žlutým
míčovým děsem
před koly,
a za koly,

neschopen záchrany a
neschopen zkázy,
ještě jednou živ,
ještě půlkrát živ
s molekulární stopou hélia

a z poslední síly
provázkem pátral
po dětských ručičkách,
v neděli ráno.

Pálení

Oheň se kradl po polenech,
šeptaje kletby a zaklínání.
Pak se usadil v koutku
a začal růst a zpívat.
Našel svou řeč
ve starém dopisu
od maminky.

Oheň Orestův. Oheň Antigonin.
Strašný oheň: je teplo
a dým stoupá k nebesům.

Neděle

Maratónští běžci dospěli k obrátce:
Neděle, tento den smutných písní
u železničního mostu
a oblaků.

 Tvé oči, v zenitu,
a říci to bez použití těla jest
jako běžet a nedotýkati se země.

 Před třiceti lety
projížděl transport, otevřené vozy
naložené siluetami,
hlavami a rameny vystřiženými
z černého papíru hrůzy.
A ti lidé někoho milovali,
ale vlak se vrací prázdný
každou neděli, jen
několik sponek
a uhlíků
na dně.

Kdo ví, jak se dotýkati země,
kdo ví, jak se nedotýkati země.

Nezbývá než věřit
v existenci maratónského cíle
za dvě hodiny a čtyřicet minut,

v ohlušujícím rachotu oblaků
a prázdných otevřených vagónů
na železničním mostě.

Let United 1011

Megalopolis daleko vzadu
zavalena vzduchem. Zbývalo
jen několik věží, ryk miliónů,
mušle na pláži Coney Island
a jemný ústup tvého těla
v atmosférické poruše
nazývané ránem.

Deset tisíc metrů vysoko
jsi odvětila, Ano,
miluji tě, ano.
Pak se rozsvítilo znamení
Připoutejte se a B 737
nasadil k hladkému přistání.

V zásadě ovšem zůstal trčet
v nesmírné bílé krabici nebe
jako motýl na špendlíku slova.

Neboť kde bychom byli,
kdyby láska nebyla silnější než poezie

a poezie silnější než láska.

Sny

Upíjejí z člověka
jako luna z rosy.
Lano vyrůstá z temene
kolmo vzhůru.
Černá labuť se líhne
z oblázku.
A hejno andělů na nebi
studuje večerní
školu smyků.

Sním, tak tedy sním.
Sním,
že třikrát tři je devět;
že platí pravidlo
pravé ruky;
a že když odjede cirkus,
na zdupaném place
naroste tráva.

Ano, tráva.
Nedvojsmyslná tráva.
Tráva jen tak.

Poslední noční autobus

Poslední autobus doznívá
v hloubi
páteřního kanálu
noci.

Hvězdy se chvějí,
pokud neexplodují.

Není jiných civilizací.
Je jen něžný
galaktický strach
na bázi metanu.

Hominizace

Lucy,
požehnaná mezi ženami,
před třemi milióny let,
když ještě nebyly legendy,
nýbrž jen láskyplné hledání
lupů v kožiše,
čekala na někoho
na břehu jezera,
ale přišla jen smrt,
vhodná pro druh
Australopithecus afarensis,
malá smrt s chůzí člověka
a lebkou opice.

Lucy, vykopaná,
částečně nanebevstoupená
po doplnění sádrrou,
zapomenutá říkanka
na-koho-to-slovo-padne,
čeká dál.

A snad i my,
i když sádry se nedostává.
A snad i my,
s veškerou pliocénní beznadějí
na břehu jezera.
Třeba nás najdou,
až budou skutečně lidi.

Nauka o členovcích

Roztoč Adactylidium
se líhne v těle matky,
vyžírání tělo matky zevnitř
a přitom se spáří
se všemi svými sedmi
sestřičkami.

Takže, když se narodí,
je to totéž, jako by umřel:
všechno má za sebou

a je na volné noze
v černém středu terče
v ohnisku nepovinného bytí:

absolutní básník
nesegmentovaný,
neotykadlený,
osminohý.

Immanuel Kant

Filozofie bílých buněk krevních:

toto je já,

toto je ne-já.

Hvězdné nebe ne-já,

perfektně zrcadlené

hluboko uvnitř.

Immanuel Kant,

perfektně zrcadlený

hluboko uvnitř.

A nic o tom neví,

jen se bojí průvanu.

A nic o tom neví,

ačkoli právě toto je kritika

čistého rozmyslu.

Hluboko uvnitř.

Biodrama

Pimprlový král
pořádá parforzní hon
na buřty.

Vyděšené špekáčky
a zmatené párky
se míhají křovím,
tučná bříška
prokláta střelami.

Jsou blízko vyhubení.
Poslední exempláře
jsou uchovány
v chlazených voliérách
babylonské zoo.

Rovnováha přírody
opět je narušena. Je
odzvoněno bezpáteřným.

Několik pošetilých dětí
pláče.

Na konci

Na konci stromořadí
vánočních stromků
a dopravních značek,
na konci předávacího území,
magnetofonových pásků
a prachu za kočárem,
na konci špalíru
dudlíků a panenek,
knih dne a knih noci,
židlí a stolů,
loží a očí
a buněk

malé klopýtnutí
o oblý kámen

a je to tu:
konec talismánie.
Tak o to nešlo.

A je to tu:
Když hlavičku češe,
krev potůčkem teče.
Ale to přejde.

A je to tu:
čirá gramotnost kořenů,
oddaná němota zeleně,

předávka aminokyselin, aby se
případný revizní technik
nezlobil do jantaru.

Jen shora
nesmírná fuga vzdalujících se
genů,
planetární ukolébavka,
sotva slyšitelná
v tom spěchu.

Tak o to šlo.
Asi.

Vytí z dálky

V Alsasku,
šestého července 1885,
porazil vzteklý pes
devítiletého Josepha Meistera
a čtrnáctkrát ho kousl.

Meister byl první pacient,
jehož Pasteur zachránil
svou vakcínou, ve třinácti
vzestupných dávkách
oslabeného viru.

Pasteur pak umřel
za deset let na iktus.
Vrátný Meister
za padesát pět let
spáchal sebevraždu,
když mu Němci obsadili
Pasteurův ústav,
i s chudáky psy.

Jen ten virus
zůstal nad věcí.

Židovský hřbitov na Olšanech, Kafkův hrob, duben, slunečno

Pod kleny pátrá
několik slov vysypaných z jazyka.
Opuštěnost blízká
a tedy kamenná.

Starý muž u brány,
připomínající Řehoře Samsu,
který se neproměnil,
přivírá oči v tom
nahém světle
a na jakýkoli dotaz odpovídá:

Promiňte, já nevím.
Já nejsem z Prahy.

Když utichly včely

Starý muž
zemřel náhle
sám, v zahradě pod diviznou.
Ležel až do tmy,
když utichly
včely.

Měl krásnou smrt, že jo,
pane doktor, říká
žena v černém,
která přijíždí do zahrady
jako dřív,
každou sobotu,
a v tašce vždycky nese
oběd pro dva.

Mrtví

Po třetí operaci, se srdcem
prostříleným jako starý terč na pouti,
probudil se na lůžku
a řekl: Teď už mi bude prima
jako slunečnici. A viděli jste někdy,
jak se milují koně?

V noci pak umřel.

A jiný nuzoval osm neslaných let
jako žabí vlas v kyselém potoce,
jako by vystrkoval na špejli
bledou tvář za hřbitovní zdí.

Až nakonec ta tvář zmizela.

Oběma prostě anděl smrti
okovanou botou si dupl
v prodloužené míše.

Vím, že umřeli stejně.
Nevěřím však, že jsou
stejně mrtvi.

Půl ježka

Zadní polovinu někdo přejel,
takže zbývala hlava a hrudník
a přední nožky ježčího tvaru.

Křičelo to křečovitě otevřenou
tlamou. Křik mlčenlivých je
hroznější než ticho po potopě,
kdy i černé labutě plavou
břichem vzhůru.

A i kdyby se dal najít ježčí lékař
v dutém pařezu a pod listím
v bukovém lese, nebylo by pomoci
pouhé polovině, na silnici E 12.

Ve jménu logiky,
ve jménu nauky o bolesti,
ve jménu ježčího boha otce i syna
i ducha svatého amen,
ve jménu her a malin nezralých,
ve jménu bystrých potoků lásky
vždycky jiné a vždycky krvavé,
ve jménu kořenů, jež obrůstají
hlavy nedonošených,
ve jménu ďáblovy krásy,
ve jménu kůže nesoucí podobu člověka,
ve jménu všech polovin
a dvojitých šroubovic, purinů
a pyrimidinů

snažili jsme se přejet
ježčí hlavu předním kolem.

A bylo to jako vést lunární modul
ze vzdálenosti planety,
z řídicího centra zachváceného
kataleptickým spánkem.

A mise selhala. Vystoupil jsem
a našel těžký kus cihly.
Půl ježka křičelo dál. A teď
se křik stal řečí, již chystaj
stropy našich hrobů:

Pak přijde smrt a bude mít tvé oči.

Interferon

Vždy jen jeden démon v podkroví.
Vždy jen jedna smrt ve vsi. A psi
vyjí tím směrem. A z druhého konce
přichází novorozenec, ten jediný
na to prázdné místo, v tom velkém vzduchu.

Jakož i buňky infikované virem
vysílají signál po vůkolí a obrany
jsou zmobilizovány a žádný další virus
nemá té chvíle šanci k uhníždění
a změně osudu. Tento jev pak
nazývá se interferencí.

A když umírá básník v hloubce noci,
v houštinách se vzbudí jediný černý
pták a zpívá z veškeré síly,
zatímco z nebes kane černý déšť,
jako sperma či co,
píseň je zbrocena, zalykající se pták
zpívá sedě na prázdném hrudním koši,
v němž se probouzí imaginární
srdce ke své věčně interferující
marnosti. A ráno je nebe vymetené,
pták ospalý a země oplodněna
A básník není.

V Plzni byl na Klatovské třídě,
u mostu přes trať, drobný
krám s prošívanými pokrývkami.

V době, kdy je spíše potřebí
ocelového víka na kontinent,
nejdou obchody prošívanými
pokrývkami. Obchodník strádal.
Strádající mužové praxe
obracívají se k umění.
Obchodník postavil ve výkladní
skříni, otevřené do nitra krámu,
chaloupku z prošívaných dek
a každého podvečera pořádal
představení o prošívané
Perníkové chaloupce a červeně
prošívané Karkulce, přičemž
jeho žena v prošívané maškarádě
byla tu vlkem, tu ježibabou, a on sám
vypolštářovaným Jeníčkem,
Mařenkou, Karkulkou a babičkou.
Pohled na oba stařečky
plazící se v tučných záplavách
textilu kolem oblé chýše
nebyl jednoznačný. Bylo to něco
jako život sumýšů v bahnu
pod útesem mořským. Venku duněl
počínající příboj vojny a oni
provozovali svou prošívanou
pantomimu mimo čas a mimo děj.
Děti stávaly chvílku venku, ale
pak šly domů. Nic se neprodalo.
Ale byla to jediná pantomima
v té době. Černý pták zpíval
a lilo do hrudního koše
s Davidovou hvězdou.

Ale v hercích pod prošívanými dekami
se snad probouzela v té chvíli
l'anima allegra a oni,
upocení a vytržení, hráli
svou podmořskou komedii dell'arte
a soudili, že zákulisí nezačíná,
nekončí-li výstup, škubavě se posouvali
z výkladu do chaloupky a zpět,
s rozverností Kolombin postižených
dětskou obrnou, a hudba
pištců a bubnů k nim nedolehla.

Anebo soudili, že tak hluboké
pokoření navyklé důstojnosti stáří
interferuje s kroky pánů
v kožených kabátech a
s odjezdy vlaků s jatečnými lidmi.
Interferovalo.

Černý pták zpíval a zbědovaná
sklerotická srdce hopsala v hrudích;
a až jednou ráno, když nehráli
a ani nevytáhli roletu,
bylo nebe vymetené, země oplodněna,
prošívané pokrývky zabrány
pro východní frontu a herci
oddisponováni do zákulisí
světa, řečeného Bergen Belsen.
Po krámu dnes není stopy,
je tam zelinářství s dřevnatými kedlubny.

Vždy jen jedna smrt ve vsi.
Vždycky jen jeden démon.
Velká je síla divadla, i když
vždycky je nakonec skláceno
a bortí se do zákulisí.
Psi vyjí tím směrem.
A motýl pronásleduje toho,
kdo ukradl květiny.

Když jsme jezdili pitvat na psychiatrii
do Bohnic, naplnění
městskými výpary relativní marnosti,
auto nás vyklopilo prostřed pavilónů
s chovanci mávajícími z oken
jakýmisi májovými mávátky, a pak
člověk šel, mohutně sám,
za lesík do osamělé márnice, kde
čekala nahá těla odvěkých schizofreniků,
jakož i dva živí chovanci, jeden
vytahoval těla z podzemí
výtahem na laně a kladl je
na stoly jako matka klade nekřtěňátko
a druhý číhal s namočeným perem
v temném koutě, aby psal
latinský protokol, a psal bez chyb,
žádný z nich ani nehlesl, jen
hříděl výtahu sténala... a nůž tažen
kůží a podkožím vydával zvuk
trhaného saténu... a byly to
vždy mocné a nevídané pneumonie
a nádory jako dračí vejce,
přšelo do hrudního koše —

a člověk musel v tom řvoucím tichu
rozlomit linii pádu anděla
a diktovat logický ortel
nad běsem dávno odsouzeným...
a pero schizofrenika v koutě
pilně zaskřípalo po papíře
jako dychtivá myš.

Nepotřebujeme nápovědy,
řekly hrdě loutky.

Vzduch tohoto anatomického divadla
byl naplněn interferonem,
byl to velký osobní výstup
proti zhoubnému bujení, byla to
generální amnestie zdí, entropie
byla odpřisáhnuta pro tu chvíli,

neboť u dna není bublin,
které praskají vánkem.

Červený balón venku se vznášel
k netušenému nebi, řetězy
napjaty jistotou, že čím blíže infernu,
tím více ráje, čím blíž kasematům,
tím více svobody.
Cantabit coram latrone omnis vacuus viator.

A to je ona divá podstata divadla,
že všeho zbavený herec vystupuje
na sám vrchol požáru
a všechno ostatní hasne a umlká
jako dlouho štvaná zvěř se svaly
ještě chvějivými, ale s endorfiny
a nesmírným mírem v mozku.

Ano, i velryba se někdy oddělí ze stáda,
vrhne se na mělčinu a hyne ve slunci
jako skácená katedrála, s vysunutým penisem,
a smrt je pohřbena v té chvíli
v zrněčku písku
a moře se směje.

Tažte se polomů; lámanou řečí
káží o mlázi. A v hantýrce galaktických
bílých trpaslíků planou věčně
hvězdy hlavního cyklu.

V neeuclidovském zakřiveném prostoru,
který se vymyká pochopení stejně
jako interference divadla,
slyšet ustavičně hlasy dětí
druhého postupného ročníku smrti,
dětí z pimprlových tragédií kuchyně
i dětí z válečných merend, při nichž
napichování na kopí
a mrskání nožičkama bylo něco
jako koření curry kročejů žoldnéřských,
hlasy dětí, které se vymykají pochopení —

Ale my jsme si přece myly uši,
ale my jsme už netahaly kočku za ocas,
ale my jsme už přece nestrkaly
prstíčky do zásuvek —

A co jiného zbývá ve vesmíru
hominizace pomalé jako rozpad tricia,
než učení o rostoucím studu démonů;
od doby Aztéků už velekněží
neobětují oblečení v kůži
čerstvě staženého živého zajatce.

Nepotřebujeme náповědy, řekly —

Na Mikuláše jednou opilý představitel
čerta spadnul se schodů a zůstal ležet
a dítě prožívající trapnou historii
radosti na píd' vzdálené děsu
vyběhlo po té ráně a volalo —

Mami, pojd', tady je chcíplej čert —

A on byl, i když herec se sebral
po další štamprli. Psi snad vyli,
ale jen černým omylem.
Na nebi plály hvězdy hlavního cyklu,
v mlází už se chystal pták,
to dítě se trochu třásl
chladem tří miliónů let,
v tom velkém vzduchu, ale
napovídali mu, básnicky,

to všechno se ti jenom zdá,
podívej, motýl už nese
květiny zpátky... a jiný
čert už není... a
čím blíže ráje...

Věřilo, nevěřilo.

K TEORII DIVADLA

Srážka

Když si pomyslím, že mohlo být po mně,
řekl si s ostychem, jako by to bylo
zlořečením srdce zvedajícího otep kostí
do výše člověka. Jako by bylo náhle
zakázáno dotýkati se slov i na zem spadlých.
Ostatně sám se obával nálezu
svého těla v kovovém lisu. Trapno
až do vlásečnic.

Tramvaj stála vzpříčena nad ním
jako kýl ledoborce; a z auta zbyl
směšný preclík nakousnutý falešným
chrupem pomateného anděla.
Něco temného padalo na koleje,
nápadně bledý vítr listoval
v knize ještě teplé.

Lidi utvořili kruh a s hluchoněmou
účástí očekávali katarzi dramatu,
podobni čmelíkům vylézajícím
zpod křídel slepice zbavené hlavy.
Zdálky se blížilo vytí sirén
a tuhle v uhranuté klimatizaci toho dne
a této minuty. Rosné kapky padaly
za krk jako zbytek atmosférické
důstojnosti. Trapno až do vlásečnic.

Ne, děkuji, řekl, já počkám;
neboť začal probíhat neozvučený film
bez titulků, bez barev a bez odpovědí.

A co magnetické monopoly
prchající v první sekundě po Velkém Třesku,
protony porušující neproměnnost toku času.

Co obří molekulární oblaky
v ramenech galaxie, koncipující
embrya hvězd.

Co siroba prvních genů,
hromadících v mělkých praloužích
aminokyseliny na dluh entropických lichvářů.

Co vyschlé hvězdice
podobné pařátům praorlů zaťatým do dna
mizícího moře.

Co smrtelné tahy ptáků
poslušné sklonu slunce
a řevu pohlavních hormonů.

Co uvězněný pološílený
orangutan, který zvrací, aby
měl co dělat.

Co myši, které se tisíc let
učily zpívat a žáby balancující
na jedné noze podobné stehnu
královny krásy z Mezopotámie.

Co poezie, jež jest počínáním
tak nepořádným, že křiví pravítka
a zvyšuje šilhavost školdozorců.

A co ta holčička
v oddělení leukémií, která na záchodě
chce ukázat, jaké kníry má ten hodný doktor,
ale když se pustí hubenýma hůlčičkama rukou
okraje mísy, padá dovnitř a tak to zkouší
pořád znovu a znovu.

A co podělaný intelektuál,
docent, který porozuměl přibližnému vesmíru
a zapomněl pravidla dopravy?

Ne, děkuji, řekl jakési uniformě,
nic nepotřebuji. Průkazy mám v kapse,
ale nemohu tam dosáhnout. A snažil se
trochu usmát nad tím trapnem ukončeného tvoření.
Je to všechno moje vina, řekl,
děkuji.

A pak umřel.

Krajiny

Ano, bylas tam ty. Měli jsme vybírat řepu, ale úplně opilý inženýr nám ji pořád házel kolem uší, takže jsme jen uhýbali. A pořád tě zval na myslivce. Bahno smíšené s nenávisť. Fotograf spadl do potoka a pomlátil se. Jela sanitka.

Ale v dálce byl klid.
Daleko na sever na planině
jemný kouř. Někdo někoho opékal.

Daleko na západ
houfovali se honci tlustí
jako ondatry. Jejich čelisti

přemílaly veškeré savce
a ptáky, jako by
měly zadávit i rovnováhu nebe.

Daleko na jih se šedivě
milovala mračna a do hlín
byl zabodnut blesk
v podobě stromu.

Pak přišli jézedáci a začali nadávat, že řepa je rozházená. Protože všichni ostatní byli opilí, nadávali nám.

Na mezi u myší díry rozkvetl
podběl zmatený tímto

divadlem jeseně,
ačkoliv to bylo
úplně jasné.

Vidění

Dítě potká zrcadlo a podívá se.
Dítě cení zuby a mává rukama.
Dítě svěšuje koutky úst
a hrbí se.
Dítě si stahuje oční víčka
a vyplazuje jazyk.

Hraje veselého
a smutného a
hraje čerta ze škatulky.
Ještě ne, říká si dítě.
Ještě to nejsem já.

Hrobník Cronus se vždycky po pohřbu namazal
a vyspával v márnici. Rozbitými okny po něm
kluci házeli staré věnce Poslední Sbohem
a Odpočivej v pokoji a Vzpomínáme. Hrobník
je chvílku namáhavě honil a pak šel zase kopat.
Nakonec vlezl do hrobu a díval se do stěny.
Cenil zuby a stahoval si oční víčka. Ještě ne,
říkal si. Jednou ovšem místo toho jel na kole pro
další flašku, spadl a zlomil si spodinu lební.
Ležel na asfaltu, měl široce otevřené modré oči
a strnulou tvář z písku; grimasy nedělal. Už.

V říjnu přicházejí zrcadla
a chodí městem. Obrazy
obrazů oživují listopad.

Chodci mjejí sami sebe.
Počekaj, říká maminka,
Ježíšek tě nenajde.
Dítě je rádo, protože Ježíšek
píchá. Dítě si ho plete
s ježkem. Ale vidí ho.

Kdysi na polaně, na suchém travnatém kopci
jsem potkal za ranního rozbřesku slepého koně.
Vydal se za mnou tichým, pravidelným krokem.
Na keři seděl obrovský výr a otáčel hlavu. Šli
jsme do údolí. Před silnicí jsem si sedl na kámen
a čekal, nevěda, kam se vodí slepí koně z polany.
Dlouho stál pokorně za mnou. Pak se sebral
a šel zpátky vzhůru po úbočí, až zmizel
v nebesích. Slunce stálo vysoko a zvedal se
kostnatý vítr.

Jdeme kolem leklého rybníka.
Já nechci rukavičky, říká
dítě a hledá ručičkou,
podobnou ochočené sýkorce,
mou ruku.

Sleduji
setkání rukou
ve skelném světle prosince.
Asi to ještě nejsem já.

Zpráva pro dceru předškolního věku

Když se nikdo nedívá,
vzadu,
obloha a déšť se svine
jako notový papír s partem pro trubku,
domy a náměstí se sklídí do krabice
vystlané starými novinami,
ptáci se změní na písmena
v tajné černé knize,
kaluže s odleskem noci a
vzdálených požárů se uloží na půdu
jako dary dědečka babičce.

Tramvaje se ukryjí do vaty z oblaku.
Chodci odejdou do šatny
a rozbálí svačiny,
neboť mají po chození,
když se nikdo nedívá.
A městem pátrá na sedmi vysokých nohách
obrovský pavouk a šeptem
upozorňuje na příští výstup.

Je přestávka v rozpačitém divadle
tisíce herců a jednoho diváka.

Když jsi jinde, domov vzadu
se scvrkne na skleněný betlém
pod vysloužilým vánočním stromkem.
Psi s očima jako čajové koflíky

a psi s očima jako mlýnské kameny
odnášejí tvou princeznu
ze smutného zámku, kde
filozofové stojí na hlavě
a král odkládá korunu
příliš těžkou pro šaška.

Hejna druhých dětí se vznesou
do koruny starého jilmu
a cvrlikají před spaním.

Když jsi jinde, domov vzadu
vsákne do malého zrcátka
a rodiče hrají v divadle much,
o němž nevíš, neboť je to
hra pode hrou
a večer je na spadnutí.

Proto jsem vždycky trochu plakal,
když jsme byli po škole
a nebylo vidět domů.

Ale teď už jsem si zvykl.

I když
tu hru pořád ještě neznám.

Muž, který chce být sám sebou

Vyhodí umělé květiny a vyžene elektrický proud. Vymete všechny hlasy a stíny a zamkne houslovým klíčem na dva západy. Sprchuje se dva dny a dvě noci v rose. Vezme pryž a vygumuje všechny stopy cizího na vlastním. Jeho kůže je teď růžová jako zárodečná blána a jeho duše lehčí než hélium.

Vznáší se po zahradě, na hlavě klobouk z muchomůrky a fosilní listí na ramenou. Sbírá zuby vymřelých druhů a klade si je pod jazyk.

Teď jsem sám sebou, šeptá si v neznámé řeči Aztéků.

Podá si ruku, ale ruka se sama sebou odmítne.

Hledá se pod kameny, ale ne a ne se najít. Ani na dně, ani na povrchu, ani v umyvadle, ani v zrcadle, ani pod kobercem.

Asi se nejsem hoden, mumlá muž.

Radši se nebudu k sobě vůbec hlásit.

Sečtělý člověk čili setkání s Russelem Edsonem

Jakýsi muž přijde do knihkupectví, neboť se rozhodl čelit žravosti knih. Vezme knihu ze stojanu, rozhlédne se a vysype písmena. Pak vezme knihu a další knihu a vysype písmena. Černou hromádku písmen nepozorovaně skopává pod skříň.

Pokračuje řadu za řadou, zanechává prázdné kůže vázaných knih a splasklá břítška brožovaných. Jeho oči se lesknou a jeho duch se dotýká papírových hvězd na stropě. Už ani nevybírání.

Ale pak narazí na knihu, která má lepkavá písmena. Lidi jsou dneska strašně rafinovaní. Písmena se mu lepí na ruce, písmena mu zalézají do rukávů, lehtají ho pod žebry, písmena mu lezou po obličejí. Zpředu je popsán jako stránka novin. Na poklopci má iniciálu, na botě tiráž. Plíží se za stojan a otírá se. Nejde to, čím víc se otírá, tím víc to po něm leze, čím víc se oklepává, tím je písmen víc, protože – jak se dalo očekávat – vhodně vybraná lepkavá písmena se při klepání páří a hned rodí mladé.

Jak se teď dostane popsáný muž z krámu?

Popsáný muž přichází k pokladně a tvrdí, že to je jeho kniha, kterou si napsal sám na sebe. Všechny zbylé knihy se smějí a muž odchází po zapravení režijních poplatků a autorské daně. Ale není způsobu, jak se dostat domů. Popsaní občané nejsou připuštěni do prostředků hromadné přepravy, protože čert ví, co ten text znamená a co se za ním skrývá.

Popsáný muž tedy táhne pěšky postranními ulicemi a děti si jej slabikují.

Když přijde domů, je velmi unaven, literatura se pronese. Chce si lehnout. Ale žena jej vyháňá z ložnice, protože písmena z něho lezou jako blechy z pošlého psa. Žena luxuje a muž práší sám sebe na stojanu na koberce. Takhle domů nemůžeš, říká žena. Muž chce do psí boudy, ale ani to mu žena nedovolí, protože pes by chytil z písmen psinku. Muž si vezme svíčky, jde do sklepa a čte se. A nahoru mi nelez, volá žena, než se přečteš úplně do čista.

Muž čte a čte a žena připravuje večeři z několika dušených básní.

Rodina v trávě

Na podzim, když už nic nechybí a když se na automatické pračce ztratí bioprogram, vydají se do světa. Žena otlá jako sedmé převtělení havajské kytary, dítě jako jahůdka, jež nenalézá slov, v náručí dobrého muže s ryšavým plnovousem a nesmírně smutnýma botama. Osvobozenýma od čištění.

Příroda je čistounká jako dech náměsíčného.

Na kampusu St Michael's College vstoupí muž, žena a dítě na sličný pažit a zahrabou se na zimu. Ani vidu, ani slechu.

V jejich bytě zatím bydlí mýval a vačice a čáp a dvě myši.

Zjara se pažit zazelená a otevře a objeví se dvě hlavy, čtyři ruce a všecko, rodiče vylezou, jdou domů a poptají se, jak to tu chodilo.

Dítě zůstane venku. Zapustí kořeny a je požato.

Labutě v letu

Je to jako násilí na atmosféře; jako by Michelangelo sahal z kamene. A vznášejí se vždycky všechny labutě na celém kontinentu, neboť jsou propojeny jedním signálním okruhem. Krouží a znamená to, že se blíží vojsko Fortinbrasovo. Že Hamlet bude zachráněn a že se bude hrát jedno dějství navíc. Ve všech překladech, ve všech divadlech, za všemi oponami a bez milosti.

Hercům už rostou křídla proti osudu.

Jen vydržet.

Zvláštní představení pro sochy

Jednotlivé sochy jsou uvedeny do přízemí, sousoší jsou v lóžích. Jest pamatováno, aby velké sochy nevadily menším ve výhledu. Zcela malé sochy mají přístup jen v průvodu nefigurálních kompozic.

V prvním jednání není na jevišti nic. Sochy nemají rády moc pohybu a rámusu. Vibrace poškozují jejich krystalické struktury.

V druhém jednání je na jevišti otevřen lom na černý kámen. Kámen je lámán a opracováván majzlíky. Když se začne rodit tvar, přichází pyrotechnik, obratně umístí nálože a tichounce to vyhodí do povětří. Sochy nemají rády, když se jejich podoby opakují. V zásadě se vůbec nemají rády.

Ve třetím jednání je na jevišti velké hejno racků. Rackové jsou vyplašeni závanem symfonického orchestru z propadliště, rozletí se do hlediště a usedají sochám na hlavy. Zachovají se zde přirozeně. Je to neodolatelná taškařice, to nejlepší nakonec. Sochy to oceňují minutou ticha.

Po představení je divadlo zrušeno a přeměněno v muzeum.

Divadel proto ubývá.

V referátu však Venuše milóská oceňuje práci rukou a Níké ze Samothraky si libuje, že význam lidské hlavy nadále vzrůstá.

Nauka o nemoci

Nemoci loutek jsou malinké, nitkové, hebkých hřbitovních kožíšků a s velkými slechy. S drápkatými nožkami.

Není horečky. Jen piliny padají z rukávků.

Průjmy jen jako hoře z rozumu.

Srdeční arytmie jen jako červotočení.

Nevypadá to ani jako nemoc. Spíš jen jako bedlivé naslouchání, které padne přes oči jako kapuce.

Když se potrhají nitky, je konec. Zbývá dřevěný špalíček na břehu řeky Léthé. A na přechodu naskočí zelený panáček — Jdi!

— Hlavu vzhůru, volá principál. Dáme si Macbetha, volá principál. Tam to stejně všechno natáhne brka. A zbylá pimprlátka se poslušně řadí za kulisami a vylévají si vodu z bačkůrek.

Pohřeb

Když natáhne loutka brka, obetká černý pavouk jeviště bílou pavučinou. Dvě myši hrají na klavír Sindingovo Probuzení jara.

Pak je naprosté ticho. Přestřihnou se nitky.

Loutka se spustí do klavíru a přiklopí se víko.

Klavír se vznese a stojí v imaginárním prostoru.

Z bezčasu se vynoří dlouhý kostnatý prst a ze vší síly uhodí dvojčárkované cé. Dlouho doznívá.

Moc krásný pohřeb, myslí si loutka v piánu a čeká s bezvládnýma rukama a nohama, až bude angažována do stínového divadla.

Zuby

Zuby jsou velmi směšnými pozůstatky povrchu uvnitř. Jejich život je naplněn děsem, že se zase dostanou na povrch a že se tam ztratí. Ztracený zub neví kudy kam, neví, je-li zatnut nebo odhalen v úsměvu, neví, jak zakořenit a pozbývá tudíž schopnosti bolet.

Během vývoje civilizací došlo k mnoha ztrátám zubů. Jednak výchovnými a nápravnými zásahy do života mladších jedinců, jednak sešlostí věkem. Zuby vyražené během vývoje civilizací a kultur nezetlí, nýbrž putují v temnotách podzemních a bojí se vylézt na světlo. Zuby poutí unavené bývají nalezeny a popsány za vzniku několika vědních odvětví.

Zbylé zuby se shlukují za podmračných večerů, teteří se hrůzou a vypravují si příběhy o dásních, pěstech, holinkách a jiných prostředcích stomatologických. Tyto příběhy nepostrádají jisté bezděčné komiky. Zuby se stávají komickými figurami a opakují své příběhy večer za večerem, století po století.

Tak vzniklo loutkové divadlo.

Je to divadlo zubů, na něž nezbyla ústa.

Zavřete tedy pusy, milá dítko, a poslouchajte.

**VESELÉ
PŘÍHODY
LOUTEK**

OSOBY:

KAŠPÁREK (růžové šatečky s rolničkami, zejména na čepičce, velký asi dvě stopy, víceméně bez pohlaví a bez nadledvinek, znalec dobrého a zlého)

JENÍK (venkovský chasníček, průzračný jako studánka, příslušník místní tělovýchovné jednoty; pomáhá stařenkám přes státní silnici a sbírá lesní plodiny a papír)

PRINCEZNA (brokát a čelenka z pravé jablonecké bižutérie, ovládá cizí jazyky i řeč prostého lidu; jest již po pubertě, ale dosud čeká na svého draka)

DRAK (z čeledi Agamidae, s mnoha náhradními součástkami, garážovaný)

VODNÍK MICHAL (zelený, žabákovitý, sladkovodní, ale již mu bylo také zasoleno, protože má katar průdušek a vzdušných vaků)

KARKULKA (červená čepička na plavých vláskách, rodiče v zajištěném postavení, babička alkoholik)

JEŽIBABA (taky bývala Karkulkou; má bradavice a loktuši, snadno se zmnožuje do skupin dvou až čtyřčlenných; peče jen na poctivém omastku)

PANTÁTA ŠKRHOLA (jadrný muž prosté mysli, jež mu umožňuje mít na všechno jasný názor; oděn kabátcem šeré barvy a beranicí, neboť na hlavu nemá foukat)

PAŇMÁMA ŠKRHOLOVÁ (ví, jak se jmenuje a kde bydlí, kroj prстонárodní; platí za znalce životopisů všech ostatních loutek)

KOUZELNÍK GRUNTORÁD (špičatá čepice a žluté oko; ve sluji má takový binec, že dochází k samovolné tvorbě menších zázraků)

DOKTOR FAUST (plnovous, neboť má neurotické záškuby
kolem úst, pudl už to chytil od něj)

DRÁB MATÝSEK (bílý kabát, modré pásy, na nich zavěšen
buben a paličky, čáka mocná, opatřená kšiltem, civil
nezná; výnosy si zčásti vymýšlí)

MARKÉTKA (chudák)

KRÁL (král)

Rytíři, čerti a jiní

Počátky pimprlového divadla

Původně, v dobách novorozených a batolivých,
Kašpárek zvící odrostlého lemura
pobíhal po lukách a pásł hrací kostky,
prozpěvuje si nemravné písničky.
Král kraloval břechťanům a
v kapce vody se bezstarostně mrskal drak,
levoboček nálevníků a run.

Molekulová váha princezen byla něco
okolo 200.000.

Pak vyšlo slunce a byly vrženy stíny.
Přírodním výběrem mezi stíny vznikl
principál. Principál
se rozhodl, že není vhodné, aby Kašpárek
zpíval nemravnosti, aby se kralovalo břechťanům,
aby se milovalo v kapce vody a aby
se měřila molekulová váha krásných žen.
Rozhodl se, že je vhodné, aby všechno mělo
svou linii a páteř. Tak dostali
Kašpárek, král, drak i princezna drátek
vetknutý temenem směrem dolů, dost daleko.
Masivní bordel prvoplození
byl nahrazen pořádkem mdlého rozumu.
Tím pádem Kašpárek oněměł, král zblbnul,
drak zkameněl, princezna potratila
a kostky se rozběhly po světě.
Bylo ticho, pusto a nehnuto, jako
v muzeu loveckých trofejí.
Nebylo to nic od divadla. Dokonce

ani folklór se nedal pěstovat.
Proto principál opatřil ručky a nožky fosílií
nitkami, za které se dá žertovně potrhávat,
čímž vzniká nový život. Pimprlata se šklebí
huby od ucha k uchu,
rozmnožují se dlabáním do měkkého dřeva
a pronášejí moudra opsaná klasiky
od jiných klasiků.

A břechťan roste a roste, od jater k mozku
a od kolébky k oltáři, po oponě nahoru
a dolů,

za účinnivého potlesku dítek, jež
se odnaučila tichu, aniž se naučila
penetrantnímu halasu novotvoření.

Kašpárek, princezna, Jeník a jiné děti pozorují veselé hry koťat

Tlapka sametová, leč oko sršící.
Eh bien, n'y touchez pas...
Bez hranic je svět her,
velká křišťálová koule,
v níž jsou dvě
(kočičky),
temnoskvoucí,
mlékoněžná,
plíživé růže,
z flétny zrozené,
úpěnliví hledači tepla rukou,
drápkem píšící tu hebkou stranu světa,

ty dvě
a tanečnice myš,
které prokously hrdlo,
ještě cuká hubenými nožkami.
Tout de même, ils sont comme nous.

Jeník

Nemám rád čerty a vodníky.
Nevrhají stín a neexistují.

Vůbec nemám rád věci, které
neprošly zažívacím traktem slova.

Je-li smutno, je to od žaludku.
Je-li zeleno, je to chlorofyl.

Až vyrostu, budu bez milosti
drakem.

Rytíř Rudolf

Zvítězil v šermu stehenní kostí.
Zvítězil ve vrhu zvonící na cíl.
Zvítězil v běhu na pětkrát osm metrů.

Zvítězil v pohlcování křepelk
a v jízdě na labuti.
Zvítězil ve skoku přes řeku Rubikon
s půlobratem.

Zvítězil v přelévání krve z vědra
do cisterny, jakož i
v počítání krvinek.
Zvítězil v převlékání rouch kajícíků.
Zvítězil ve zpěvu milostných písní
a v produkci testosteronu.
Zvítězil v ukládání do hrobu
a vstávání z mrtvých.
Zvítězil v počítání vítězství.

Pak mu vypadl suk z krajiny srdeční.
Byl slepen bílou kancelářskou pastou,
jež jest živou vodou
vítězů.

Faust

Nedávno
doktor Faust
byl vyhozen na půdu.
Jeho výkon již nebyl
uspokojivý.

Myslel si totiž,
že je skutečně doktor Faust.

Jeho pudl pošel.

Zato fámulus Wagner
držel závěrečnou řeč
a z každého slova
vyskočila hyena.

Markétka

Prosím, bolestiplná, shlédni na mou bídu.
Jsem jen láska a nic víc nevím. Brány pekel
zejí za oponou.

Prosím, bolestiplná,
dej, ať při repríze sté a dvašedesáté
Jindřich, tedy Faust, už si dá pozor. Ať se
neupíše krví,
ať si mne vezme, ať se milujeme, až se zhasne,
ať naše děti bez nitek a drátků
zpívají neznámé písně, jež by zněly
v korunách papírových stromů.

Já vím, je to jen hra.
Ale jen hra je silnější
než zatracení.

Růže č. 11

(vzor svatebního oznámení)

Rekvizity: Karkulka, která nemá celou babičku.
Jen kousek. Čalouněná souprava
Andromeda. Televizor Orión.
Princezna a půl království.

Na jevišti není nikdo.
Ticho, jako když zírá
sova pálená. Stěna se miluje
se stěnou. Mouchu jsme zabili,
pavouk vyschnul.

V televizi vystupuje
tatínek, maminka, proviant v košíku,
domeček v lese, vlk v posteli,
fořt s flintou.

Ale Karkulka opouští
horizontální řádkování
systému PAL a ubírá se
obývacím jevištním prostorem
k rampě, cupitá rychle,
aby stihnula svou narážku,
v ručičce nese růži, zárodek
svatební kytice,
(televizor žhne, abych tě lépe viděla,
abych tě lépe slyšela),

Karkulka zůstane stát,
narážka pořád nikde,
růže pomalu vadne
a je vidět až moc dobře,
a je slyšet až moc dobře,

v televizi foťt vystřelí,
tatínek s maminkou tancují,
neboť obdrželi půl království
a čalouněnou soupravu,

ale Karkulce je nejvíc líto
toho vlka, ten aspoň překročil
svůj stín.

Princezno, řekne růže v posledním tažení,
princezno, a to byla ta narážka
a Karkulka je šťastná
tu chvílku, než spadne opona,
a opona spadne rychle,
protože růže nemají co kecat.

Ve škatuli

Drak si líže rány.
Čerti se hřejí navzájem.
Ježibaba dala princezně šálu,
je jí furt zima.
Kašpárek si okusuje nehty.
Jeník chrápe.
Škrhola přepočítává gáži,
nevychází to.

Čas od času
někdo z nich se tajně
vyhrabe z papíru,
najde si kus drátku
a poslepu hledá něčí hlavu.

O nic nejde, jen
by chtěl vypíchnout oko,
aby měl památku
na sezónu v ráji.

Princezny

Za trubení intrád
a zvuků zvonů,
za staženými závěsy
děje se radostná
dekapitace princezen.

Jejich těla jsou vzata
za rukojmí
a jejich sny se dějí
nezávisle
na vysokém stropu
stínového divadla.

A ráno, nazí nahotou
toho druhého,
tážeme se, čí jsou to ruce

a do které hry patřil
tento nesmrtelný výstup
z časů dynastie
-li.

Žalozpěv kouzelníkův

Nejdřív bylo příliš vlhko.

Tak to se nečarovalo.

Pak vyschnuly vodotrysky, droždí
potratilo, vodní hadi se změnili
na řetízky u hodinek a z akvarelů byl
písek nebeských cest.

A to se nedalo čarovat.

Nějaký rok jsem vyplňoval
přiznání k dani z bílých myší.
Král se pohádal s Královnou
tapetám narostly uši, oheň
se sroloval do linolea
a do klavíru uhodil hrom.

Takže se vůbec nepoznalo,
jestli se čaruje nebo ne.

Nakonec došlo k naprostému nedostatku
netopýrů. Dělal jsem je z papíru,
ale vypadali spíš jako létající prasátka.
A žraly je nitěné tasemnice
z psacích strojů. Kouzelná hůlka
mi zabřezla s vysloužilým svatým.
Učňové se mi dali na špiritus.

Já jsem vlastně ještě nikdy
nezačal čarovat.

Ale mé velké kouzlo je,
že tady ještě jsem. Svatozář
středního stupně nad oběma hlavičkami.

Kašpárkův sen

Vylezu před oponu, dávaje
dobrý pozor, aby se nitky nezapletly
do sufit,
zazvoním (vesele) rolničkami,
strhnu čepičku
a než se principál vzpamatuje,
promluvím vlastním hlasem,
rozumíte,
svým vlastním hlasem,
ze své vlastní hlavy,
poprvé a naposled,
protože pak mne zas dají do škatule
a proloží hedvábným papírem,
řeknu to, co mám na jazyku
celou věčnost dřeva,

řeknu, jakkoli můj hlásek možná
bude směšný, trapně diškantový,
řeknu to nejvážnější a kruciální,
řeknu své slovo...

Snad to bude slyšet.
Snad to někdo pozná.
Snad se nebudou smát.
Snad to poroste v dítkách
a zahlodá v těch velkých.
Snad to změní barvu kulis.
Snad to zjitří papndekl

a stíny reflektorů. Snad to pohne
zákony relativity.

Řeknu... Nazdar, děti, nazdárek,
klaní se vám Kašpárek!

Jak jsme hráli epos o Gilgamešovi

Opíraje se zejména o verzi novoassyrskou, sepsal náš principál hru, jíž nebylo rovné v divadle pimprlat. V našem souboru, jak soudil principál, byli představitelé po ruce:

Mocného krále Gilgameše bude představovat dráb Matýsek. Umí zacházet s bubnem a paličkami, jež mu jako spadnou do podsvětí ve dvanáctém dějství. Enkidu, srstnatý lesní muž, bude čert Marbuel. Ženu přemilostnou, jež přivede Enkidua na jiné myšlenky, princezna. Bohyni Ištar si stříhne panímáma Škrholová: jen se trochu odstrojí. Uta-napištiho, jenž sestavil při potopě archu, představí kouzelník Gruntorád, ovšem bez čepice. Pro bohy Šamaše a Enlila zde máme lokaje France a rytíře Rudolfa. Obtíž byla jen s netvory. Rozhodnuto, že Chuvavu si vezme Škrhola s nasazenou hlavou od draka, nebeského býka pak zbytek draka, jemuž lze snadno oddělat kýtu, vrženou po bohyni Ištar. Jeník a Kašpárek se budou postupně převlékat za chybějící bohyně, bohy, hady, vlky, štíry a lid urucký.

Aby hra byla vhodná pro mládež, vypustil principál povážlivé pasáže, zejména pak obcování Enkidua s ženou přemilostnou, svatbu Gilgameše s bohyní Išchar a zákaz obcování v městě Uruku. Hra se tím značně zjednodušila. Ve zbylém čase se bude hrát na flašinet a žena přemilostná bude Enkiduovi vyprávět o výhodách školního vzdělání.

Při studiu pak principál rozhodl vynechat i rvačky a boje, neboť jejich výchovný moment je sporný a pimprlatům se při nich trhají nitky. Při zápasu Gilgameše s Enkiduem byl dokonce poškozen čertu Marbuelovi nos, pročež musel být zastoupen znovu vyhrabaným doktorem Faustem, polepeným chlupy z Belzebuba. Tyto scény pak byly nahrazeny zeměpisnými údaji, jež přednášel vodník Michal před oponou.

Pak se ukázalo, že v dekoracích chybí cedrový les a řev obra Chuvavy připravuje principála o hlas. Meče s čepelemi o dvou hřivnách a rukojetí o třiceti minách po obou stranách se ztratily mezi zkouškami.

Stůl ze dřeva elamaku, nádoby z karneolu naplněné medem, nádoby z lazuritu naplněné máslem, nebyly vůbec dodány. Otevřítí v zemi česno, aby duch Enkiduův, jak závan větru, z podzemí vyšel, nebylo technicky možné. Ale hrálo se s plným zaujetím:

Kašpárek a Jeník běhají po návsi a ječí:
Tys Gilgameše stvořila,
nyní stvoř podobu jeho.
Necht' čelí srdci jeho bouřlivému.
Necht' změří spolu síly,
ať oddychne si Uruk.

Na palouku sedí chlupatý Faust s princeznou
a deklamuje: Vyzvat jej chci a směle promluvit
k němu,
vzkřiknout chci v Uruku: Já jsem silný!
Já jsem to, jenž osudy změním!
Ten, jenž zrozen je v stepi, nadán je silou!
A princezna s citem praví: Jez chléb, Enkidu,
a pivo pij, jak zvykem je v zemi!

Dráb Matýsek mává po cimbuří halapartnou
a huláká: Ruce chci přiložit k dílu a pokácet cedry,
jméno věčné chci sobě zajistit.
Pak hovoří vodník Michal o lesním hospodářství
v Libanonu. K čemuž Škrhola s dračí hlavou:
Pusť mě, Gilgameši! Ty budeš pánem mým
a já tvým sluhou. A stromy,
které jsem pěstoval, pro tebe skácím
a domy z nich vystavím tobě.

Ledva pak Škrhola decentně padnul, již
paňmáma pod lipou volá:
Odepřeš-li mi stvořit nebeského býka,
roztříštím bránu podsvětí, rozbiju veřeje,
vyvedu mrtvé,
kteří pojidají živé...
Pak po ní hodí doktor Faust kýtou
a lokaj Franc velmi se zlobí.

Tu rozjaří se principál
průběhem děje a za ustavičného ujišťování
že jde o velice úspěšný epos,
honí veškerá pimprlata po jevišti,

mává namátkou jich ručkami i nožkami
a mocným basem přednáší i spojovací texty,
takže v potopě slovní pádlují sumerské zbytky,
principál řve, kdo je nejkrásnější z hrdinů,
kdo je nejskvělejší z mužů,
rozkopne reflektor boha Šamaše
a velkým chaosem nesou se verše:
Když urazil dvouhodin čtvero,
temnota zhoustla, není světlo,
nemůže nic vidět vpředu ni vzadu,
když urazil dvouhodin pět,
temnota zhoustla...

a nikdo už neví, kdo je kdo,
roztržena jest opona i čepička
Kašpárka, přítele dítek,
a jde se domů, neznámo kam,
a ve škatuli vodník Michal, jenž před oponou
uchráněn byl nejhoršího,
tichounce cituje Enkidua — Nebesa volala,
země odpovídala. A já jsem stál sám —
a dodává, Je to holt síla,
takovej epos. A stejně, lepší
role už nedostaneme. Nikdy.

**KONCE
HER**

Podzimní autobus

S astmatickým výdechem se otevírají přední dveře. Zakopávajíce o schůdky, dovnitř se valí Cestující s vyhrnutými límci, obtížení taškami a balíky. Někteří drží rukavice v zubech. Jiní mačkají ranní noviny pod paží a hledají horečně drobné. CESTUJÍCÍ NYKLÍČKOVÁ vleče za ruku dítě, jemuž ujíždějí nohy. CESTUJÍCÍ HOLAS hrozí pěstí do temna venku. Sedící ÚČASTNÍCI DOPRAVY je sledují nevraživě.

ŘIDIČ CHODURA se obrací s odporem od volantu, aby kontroloval vhazování Jízdného do Pokladnice, na níž je vyznačeno mnoho různých neplatných tarifů.

ŘIDIČ CHODURA uzavírá dveře, jež zapadají se skřípotem. Světla hasnou. Autobus se s trhnutím rozjíždí, Cestující tápají rukama a odpadají do hloubi vozu. – Autobus jede.

ŘIDIČ CHODURA se ohlíží na poslední vhazovače Jízdného.

ŘIDIČ CHODURA (*zastřeným hlasem*):

Ze zakrslého lesa stoupá pára bílá...

ÚČASTNÍCI DOPRAVY (*sborem, s úlevou*):

za rybáře, jež voda opustila,
za černé zrcadlo s odrazem desaterým...

CESTUJÍCÍ HOLAS (*zachytiv se za tyč*):

za prázdné žíly cest a dávné asfaltéry...

STOJÍCÍ CESTUJÍCÍ (*sborem*):

za husopasky mrtvých husí v trávě,
za cizí peří v ohni vyběravém...

*Troubení, Autobus brzdí, Cestující, již se nedrží, poskakují kupředu.
ŘIDIČ CHODURA odplivuje pootevřeným oknem.*

ŘIDIČ CHODURA (*s chutí*):

Sníh zraje v pěstičkách nenarozených dětí...

ÚČASTNÍCI DOPRAVY (*někteří z nich se zvedají a připravují k Výstupu, sborem*):

a pavouk v očnicích začíná vyprávěti...

CESTUJÍCÍ NYKLÍČKOVÁ (*prodírající se s dítětem, vzrušeně*):

strom ledu vyrazil a o nebe se láme...

CESTUJÍCÍ HOLAS (*u Dveří*):

na této zemi už se neshledáme.

STOJÍCÍ CESTUJÍCÍ (*sborem*):

Na této zemi se už neshledáme.

ŘIDIČ CHODURA (*brzdí, světla se rozsvěcují*):

Na této zemi...

ÚČASTNÍCI DOPRAVY (*sedící, sborem*):

... už se neshledáme.

Autobus zastavil, dveře se s prsknutím otevřely a je náhle hluboké a nehybné ticho.

DÍTĚ CESTUJÍCÍ NYKLÍČKOVÉ:

Na této zemi už se neshledáme.

Z velké dálky se ozývá troubení, ale jinak netknuté ticho. (Nikdo se nehýbe.)

Anděl smrti

V neurčitým bílém prostoru, který může být stejně tělocvičnou rehabilitačního zařízení zdravotnického jako očištěm, projíždí zprava doleva, v párech, řada tělnatých občanů O_1-O_n na rotopedech, a to tak, že stojí na místě, šlapajíce. Jsou oděni v bílých tričkách a širokých podezřelých trenýrkách. Občané se neošívají, nevzhlížejí, neobracejí a nerozptylují, jen šlapou, jako by na tom záležel chod epochy. Nad řadou na rotopedech je zavěšen nemalý AMPLIÓN, jenž otvírá černá ústa a mluví sonorním, důvěryhodným hlasem.

AMPLIÓN: Takový jest, občané, mechanismus života. Po spojení pohlavních buněk dochází k explozivnímu množení a rozrůžňování. Ze tří zárodečných listů se tvoří tkáně a orgány, a hle, již se dýchá, již se tráví a již se mrská nožičkama...

Občané šlapou ještě usilovněji.

AMPLIÓN: ... již se roní šťávy a působky, již se přemýšlí, myšlenky jako skleněné ryby v pramoři černé barvy.

Jeden občan si malíkem pročišťuje ucho a všichni dále šlapou.

AMPLIÓN: Již se rozpoznává, co je vlastní a cizí, již jsou tu hranice já a svět... A první buňky mutují a zvrhávají se a hodiny života odečítají první sumu z omezeného počtu dělení buněčných. Již se rodí. Již se odchází... Na školení, na výcvik, za kulturou. Již se cvičí a již se hospodaří. Neutuchající nadšení koluje od vlasečnic k srdci a zpět, podle možnosti i mízním systémem. Chodí se vesele po smutných ulicích a naopak. Sází se sportka

a objevují se horizonty. Miluje se. Zvýšená hladina pohlavních hormonů ničí brzlík, omezuje se kontrola zhoubného bujení, zhoubně se bují, omezuje se tvorba protilátek IgG, protilátky IgM reagují křížově s vlastními tkáněmi, již je tu revmatismus a nemoci kolagenu, již jsou pláty ve věnčitých tepnách, infarkty něžně klepou na stěnu srdeční komory...

Občané, jeden po druhém, nasazují zběsilé tempo a snaží se ujet, aniž se hnuli z místa.

AMPLIÓN: Chodí se smutně po smutných ulicích, omítka opadává. I balkón spadne. Údržba byla vždycky problémem.

Občané, vyčerpání, se vracejí do původního tempa, porůznu si otírají hojný pot.

AMPLIÓN: Svoboda je poznání nutnosti. Dělení buněčná jsou tu a tam vyčerpána. Mele se z podstaty. Uskakuje se před autobusy. Sází se do sportky. Vytvářejí se hodnoty. Přesluhuje se. Kultura je funkcí přesluhování. Obrací se do nitra. Nitro je funkcí svalových atrofií. Prokrvení je namnoze nedostačující. Zejména někde. Nasazuje se dieta a yohimbin a vyndávají se zuby. Je čas moudrosti a zásluh.

Občané šlapou a trpí.

AMPLIÓN: A pak, občané, pak... pak přichází Anděl smrti.

Setmí se. Krvavý přísvit proniká ze stran. Ozývá se těžký, osudový krok, něco jako monotónní zvuk tympánů. Vstupuje zprava Anděl smrti. Je to drobný mužík v silně obnošeném tmavém saku a v proužkovaných kalhotách vytlačených ostrými koleny. Má pustou aktovku a pleš.

Zastaví se za poslední dvojici vpravo tak, že ho nikdo ze šlapajících občanů nevidí.

AMPLIÓN: Máte možnost, občané. Jako zvláštní pozornost správy podniku, máte možnost. Hovořte s Andělem smrti, stojí za vámi.

Občané šlapou a mlčí.

ANDĚL SMRTI (*náhle zařve jako šikovatel*): Občané, pozóóór! A šlapeme, občané, a šlapeme. Vpravdě pravím vám: cvičit, cvičit a zase cvičit. Neboť cvičením... jak to šlapete, Olejník... dyť na tom sedíte jako vopice na melounu... Neboť cvičením si upevnujeme zdraví, co Opásek, Opásek, vytáhněte si ty gatě, dyť se vám zapletou do převodu, upevnění zdraví, jakož i vycházky do přírody za každého počasí, Olejník, nečumím a šlapu, jakož i pevná vůle předchází chorobám. Předcházení chorobám prodlužuje věk. Jsme dlouho živi, Opásek, dejte si tam novou gumu, takhle to zdraví neupevníte a neupevníte. Jsme dlouho živi, abychom mohli... no, Olejník? Abychom mohli...

ANDĚL SMRTI si mezi posledními slovy zapálil cigaretu, již vyňal z náprsní kapsy. Vyfoukne dým na OBČANA OLEJNÍKA, jenž jest v poslední dvojici přímo před ním.

OBČAN OLEJNÍK seskočí z rotopedu a obrátí se k ANDĚLU SMRTI.

OLEJNÍK (*nesměle podává ruku*): Olejník, těší mne, pane...

ANDĚL SMRTI: Karel Štác, jméno mé.

Podají si ruce.

OBČAN OLEJNÍK se tiše sesouvá k zemi. ANDĚL SMRTI si dává aktovku pod paži a vleze na volný rotoped.

ANDĚL SMRTI (*vítězně*): Abychom mohli ještě déle a ještě lépe... upevňovat! Abychom mohli ještě déle a ještě lépe... cvičit! Abychom mohli... předcházet! Abychom mohli ještě déle a ještě lépe... prodlužovat! A šlapeme, a šlapeme. Abychom mohli ještě déle a ještě lépe...

ANDĚL SMRTI skanduje větu do taktu a občané přizpůsobí své tempo a šlapou jako pochodová setnina, s plným zaujetím a naprostou důvěrou.

ANDĚL SMRTI (*šlape a skanduje*): Abychom mohli ještě déle a ještě lépe... abychom mohli ještě déle a ještě lépe...

Krucifix

Uprostřed za mohutným stolem sedí SOUDCE v bytelném taláru. Po obou stranách PŘÍSEDÍCÍ, kteříž jsou z papnudeklu. Vpravo pod stolem soudců je lavice, na níž se choulí drobný OBŽALOVANÝ ptačího vzhledu, po obou stranách dobře vyvinutí STRÁŽCI. Vlevo pod mohutným stolem soudců je PROKURÁTOR, který se tyčí a obrací povětšinou k publiku.

Nad hlavou SOUDCE je velký krucifix, na němž je rozepjat Kristus atletické postavy, bederní rouška připomíná spíše bermuda shorts. KRISTUS kouří mohutný doutník, dýmá a tu a tam odklepne před SOUDCE nebo na SOUDCE, bera doutník do ruky s hřebem, pod nímž sákne krev.

Jest uprostřed jednání.

PROKURÁTOR: ... těchto odporných zločinů, ano, zločinů, je obzvláště významná, ano, přímo kolosálně významná, jeho patologická, leč vědomá, ano, zcela vědomá, ba přímo vypočítaná a vypočítavá přichylnost ke zvířatům. Ano, ke zvířatům.

OBŽALOVANÝ se choulí ještě níže.

PROKURÁTOR: Ve svém bytě chová – jak jest svědecky doloženo a prokázáno, chová, ano chová tři kočky, dvacet osm myší, z toho pět bílých, jednoho leguána a čtyři, ano čtyři andulky. Pečuje o ně a krmí je dnem i nocí. Ano, tento... tento... toto individuum, jež způsobilo tolik hoře svým druhům a sousedům a spolupracovníkům, se navrácí do svého brlohu, aby vyjímalo bílé a šedé myšky z klíček a krmilo je sýrem, slaninou, ano

i chlebem a solí, aby hladilo svými tolika machinacemi potřísněnými prsty, ano, prsty, bradavičnatou kůží leguána...

OBŽALOVANÝ, zjevně zasažen, schýlí hlavu do dlaní a zakryje si tvář.

PROKURÁTOR: ... leguána, ano, aby mu předhazovalo omámené mušky, ano, mušky, aby jej ozařovalo infračervenou září, aby hladilo líné a zhýralé kočky, takže tyto předou, ano, předou, zatímco...

PROKURÁTOR se náhle zarazí, jako by zapomněl text a ztratil souvislost. Shrbí se a zbojácní. V té chvíli se OBŽALOVANÝ bleskem vztyčí. Jakoby hnáni společným soukolím se PROKURÁTOR i OBŽALOVANÝ dají na pochod a samozřejmě, takřka rituálním způsobem si vymění místa. SOUD a STRÁŽE se ani nepohnou. Na místě PROKURÁTORA se teď postaví OBŽALOVANÝ a PROKURÁTOR sklesne a zhroutlí se mezi STRÁŽEMI.

OBŽALOVANÝ (naváže přirozeně a bez rozpaků): ... zatímco jeho spolupracovníci a druzi se hroutlí pod tíží napáchaného jím zla. On však cynicky, ano cynicky...

OBŽALOVANÝ teď vyroste do výše, prstem ukazuje na PROKURÁTORA zhrouceného mezi STRÁŽEMI, pozvedá hlas do velkého patosu.

OBŽALOVANÝ: ... podává drobký zbylé od myší andulkám, podává slunečnicových semen, ano semen, andulkám, podává včerejšího pečivá andulkám, ano i přihlíží, kterak se nasycené andulky čepýří, ano i líbají. A to v den, kdy způsobil tolik hoře svým sousedům a spolupracovníkům... a to za prvé tím, že...

SOUDCE (vytrhne se ze zaujaté pozornosti, zařve): Prosím k věci!

PROKURÁTOR vzhledne na malý okamžik, ale *OBŽALOVANÝ* již opět hřímá:

OBŽALOVANÝ: ... ano k věci. V ten den, kdy tolik myší nemá co na zub, kdy tolik koček kvílí na střeších bez pomoci, kdy tolik andulek je ohrožováno, ano bezprostředně ohrožováno exhalacemi a nedostatkem slunečnic, v ten den, kdy někteří leguáni, ano, leguáni, přímo vymírají, ano fyzicky vymírají, v ten den, kdy kupříkladu leguán *Ophisalis corneliana* žije jen ve dvou jedincích, a to jeden z nich ještě neví o druhém!

OBŽALOVANÝ se odmlčí a vítězně se rozhlíží. *SOUDECE* pohlédne zvolna na hodinky.

SOUDECE (*zařve až hystericky*): Prosím o klid! Líčení se odročuje! Soud se odebere k poradě! Setrvejte na svých místech! Líčení bude pokračovat v deset hodin!

SOUDECE se zvedne. Není příliš velký, talár na něm divně visí. Zvednou se i *STRÁŽE*, pořadovým krokem vystoupí za soudcovskou katedru a uchopí *SOUDECE* za ramena. Nešetrně jej vyvekou ze soudní síně. *SOUDECE* se jim v rukou chabě zmítá.

PROKURÁTOR a *OBŽALOVANÝ* k sobě přistoupí, nabídnou si navzájem po cigaretě, zapálí si a šuškájí si něco potichu.

KRISTUS zahodí doutník a okázale si odplivne.

PROKURÁTOR: ... to víš, von už nemá ty nervy co dřív. To za Disraeliho, esli víš, to jsme měli i cvičený cvrčky a osum veverek.

OBŽALOVANÝ: Copak vo ty věci. To za Vespaziána, to jsem kopnul i dva malý tygry.

KRISTUS (*s neklidem*): Kluci, pomozte mi dolů, ano?

PROKURÁTOR se vytrhne, obrátí a odsekne se zřetelnou nadřaděností:

PROKURÁTOR: Eště ty. Hele, jen vydrž!

Večeře podle Russella Edsona

Kuchyně co nejřadovější. Plynový sporák, police. Uprostřed prostřený stůl kratší stranou přibočený ke stěně. U zbývajících stran židle. U krátké strany stolu, proti stěně, sedí DÍTKO. MATKA s mísou, z níž se trvale a mohutně kouří tak, že to připomíná věštecký kotlík, se přesouvá od sporáku ke stolu. Na židli proti dveřím je polštář a na něm je usazen rozměrný vejčitý Kámen – žula, rula nebo svor. Právě když MATKA usadila mísu na stůl, otevírají se nekompromisně dveře a vevalí se OTEC v kabátě, zabalený do šály a s módním kloboučkem naraženým dosti hluboko. S jeho vstupem se značně rozsvítí a je vidno, že OTEC, MATKA i DÍTKO mají masky nastavené do mírně komediálního šklebu.

OTEC: Co má bejt?

MATKA: Co má bejt? Dobrý večer.

OTEC: Co je to ten kámen?

MATKA: Kámen.

OTEC: Dobrý. Proč je na mý židli?

MATKA: Pozvali jsme ho na večeři.

OTEC: Kdo my?

MATKA: ... no... my.

OTEC: Nekecej. Dejte ho pryč. Je na mý židli.

MATKA: Pozvali jsme ho na večeři. Není tu jiná židle a ty jsi tu nebyl.

DÍTKO: Po večeři si bude se mnou hrát.

OTEC: Drž hubu. To je moje místo a žádněj se mi nebude na něm válet. To je moje místo, i kdybych tu vůbec nebyl. To je moje místo, i kdybych na něj jenom plivnul jednou za rok. Dejte ho pryč. To je moje místo, i kdybych třeba visel u stropu.

MATKA: Nekřič. Je tu host. Nebude mu chutnat.

OTEC: Já ho nezval. Já ho ne... Kde si mám sednout? Co si myslíš, že mám dělat?

MATKA: Kdybys šel pod vokno, byl bys příjemnej kolemjdoucí. Kdyby sis leh ke kamnům, byl bys pěkněj vzorek na linoleu. Kdybys vlez do hrnce, moh bys bejt brambor.

DÍTKO: Moh bys klíčit. Já bych tě zalil.

OTEC: Drž hubu. Dobrý. Vy máte radši ten šutr než mně?

MATKA: Von má... Vůbec ho nemáme radši. My jsme ho pozvali na večeři.

OTEC: Co s ním máš? To není jen tak, pozvat si...

MATKA: Nic s ním nemám. Von má... Akorát byl vopuštěnej...

OTEC: Já jsem taky vopuštěnej.

DÍTKO: Tak di ven. Třeba tě taky někdo najde.

OTEC: Drž hubu.

DÍTKO: A von má...

MATKA: Nebud sprostěj. Nebude mu chutnat. Bude mít špatný zažívání. Nesnáším kameny se špatným zažíváním.

OTEC: To je mi luft, co nesnášíš. To je moje místo. To je moje jídlo.

DÍTKO: Von ale má...

MATKA: Až se najíme, můžeš si vzít kus do předsíně. Nebo ke kamnům. Nebo na strop.

DÍTKO: Von ale má zlatou žílu, víš?

OTEC: ... Aha... Dobrý. Tak vy jste si našli náhradu za mne.

MATKA: My sme nic nehledali. Ty si taky nic nehledal.

DÍTKO: Já sem taky nic nehledal.

OTEC: Drž hubu. Chceš říct, že jsem se za ty roky zapomněl sám nahradit?

MATKA: Já nechci nic říct. Já už celej věk nechci nic říct. Já nic nevím.

OTEC: Dobrý. Já jsem se nenahradil, tak tady máte náhradu se zlatou žílou. Já si mám jít lehnout na roh a čekat. Dobrý. Ty nic nechceš říct. Dobrý. Ty nic nevíš. Ty tedy nevíš, čím je to místo a kdo jsem já.

MATKA: Já jen zrovna dávám večeři.

MATKA otevře mísu a vyvalí se ještě mohutnější oblaka par, které halí prostor. OTEC se zaklením strhne šálu a klobouk, postaví se ke stolu proti Kameni a sundá si masku. Nemá tvář: jeho hlava je tvořena zcela stejným kamenem, jaký sedí proti němu.

MATKA strne v pohybu nad mísou. DÍTKO vyskočí. Jako na povel pak oba také sejmou masky. I oni, pochopitelně, mají beztvaré kameny místo tváří.

MATKA (s úlevou, odstrčí OTCE): Tak uteč. Já dávám večeři!

Hra na písku

Zákoutí parku. Libovolné keře jasmínu (pustorylu) kol dokola. Uprostřed pískoviště mírně rozryté, za ním pokaňhaná lavička z nenatřené dřeva. V keřích skryta, leč patrna, dřevěná kůlna, do níž je vidět vypáčenými dveřmi. Jsou tam lopaty, motyky, trakaře a rozsypané pytle čehosi.

Na lavičce sedí relativně mladý DĚD bílého vlasu, v koženém saku a roláku. Čte noviny, které před sebou drží trvale otevřeny, nikdy je nesklopí. Jen přes ně občas vykukuje.

Na pískovišti si hrají dětičky relativně velké: ILONA a ROBERT. Vystavěli již dosti složitou strukturu z písku, prkének, drátů a psího trusu. Připomíná to raketovou základnu nebo zahrady Semiramidiny.

DĚD (*vzhlédne přes noviny*): Píšou, že bude větrno s přeháňkami. To vám to tu vopičárnu pěkně srovná!

ROBERT: To není dost dobře možné. Anticyklona se pohybuje teprve nad Norskem. Jsme dosud pod dominancí dosti silné tlakové výše, která se jen zvolna přesouvá k jihu.

DĚD (*s nevůli*): Ale dyť to píšou!

ILONA: Struktura je dosti pevně zakotvena. Všechny parametry jsme uvážili. Zde tato přírubeň odolá i tlaku 50 g na centimetr čtvereční. Tolerance jsou značné.

DĚD (*s větší nevůli*): Z písku bič neupleteš, kdyby ses... To je mi volný, jakou máte tol... to... toleranci. Bude čina. Tudle to píšou.

ROBERT (*přikládaje další dřívko*): Informační tok bývá zatížen dosti značným šumem. Jest dlužno vztáhnouti generální a sumární odhad na konkrétní systém, který tvoří jen malý výsek reality postihované rámcovou informací. Jmenovitě: mikroklimatické podmínky tohoto pískoviště mohou být definovány jen na základě fyzikální evidence o maximu parametrů krajinné formace.

ILONA (*přikládajíc buchtičku*): Ostatně i bytnost samého artefaktu mění realitu, řekněme mikrorealitu, do té míry, že informace předcházející jejímu zřízení nemohou být plně platné, tedy pravdivé, po jejím zřízení.

ROBERT: Jest to případ analogický každému anagenetickému působení v přírodních podmínkách, které nikdy nejsou identické ve vztahu k novému objektu ani ve vztahu k sobě samým, *jakmile* jen objekt přešel ze sféry koncepce intelektuální do sféry fyzického uplatnění.

DĚD: Dyt' si blbej. Včera byl krvavěj západ a ptáci lítaj nízko. Tuhle píšou, že v Ekvádoru spad most. Počkat... ne v Ekvádoru, v tomhle... kde to je, v Portoriku, né v Malaj... Malaj..., né v Belgii.

ILONA (*k ROBERTOVI*): Tady by to chtělo ještě pár hloubkových injekcí.

ROBERT (*k ILONĚ*): Jistě. To převýšení by jinak mohlo vést k takovému pnutí, že bychom při daném materiálu překročovali původní parametry.

DĚD (*s hněvem*): Dyt' si blbej. Kdo jinýmu jámu kopá, sám do ní padá, na tom se nic nezmění, kdyby ses... uparametroval.

ROBERT (*vztyčí se, leč s trpělivostí jeho věku vlastní*): Při substanční myšlení zajisté můžeme vztahovat hodnotu bytosti, nebo dokonce i hodnotu její aktuální *výpovědi* na jistý přeformovaný *model*, ve vztahu k němuž pak se bytost či *výpověď* *jeví* tak či onak insuficientní, nedosahující, nebo též *přesahující*. V takovém případě pak *můžeme* užívat slovních komparací, jimiž dáváme průchod neuspokojení, nebo i frustraci vyvolané imanencí předpojatého modelu v naší mysli, ať už ji samu pojmáme jakkoli...

DĚD: Dyt' si blbej, až to bučí.

ILONA: Ale on je nadto, a podle mého názoru právem, přívržencem ontologie nesubstanční...

ROBERT (*začne přecházet a rozkládat po způsobu platónské školy*): ... neboť jen tak můžeme vystoupit z rigidních struktur starého či nového antropologického redukcionismu a rekonstruovat svůj svět co do jeho fenomenologie, tak co do jeho volně a operativně substituované existenciality...

DĚD (*mává novinami*): Di někam... Tudle píšou...

ROBERT (*v nadšení, které vzrůstá a vede k tomu, že kol jeho hlavy se objevuje drobné světélkování, jiskření a posléze je jeho hlava obdána jakousi permanentní zelenavou září*): ... rekonstruovat svět v jeho smysluplné obsáhlosti, a to sice u vědomí své zavzatosti, a tudíž zevnitř oboru, který se snažíme pochopit, leč také do jisté míry na základě abstrahování od svého vlastního účastenství, na základě autoobjektivizace a *ad hoc* derealizace, jež ovšem jest vlastně začátkem skutečné a trvalé realizace...

DĚD: Dyt' si blbej!

ROBERT (*v nadšení posléze vstoupí i se svou září do kůlny a škobrtá dovnitř přes harampádí, až zmizí*): ... takže rekonstrukce světa v systém nesubstanční ontologie...

Z kůlny se ozve výbuch, vyletí několik dřev a vyvalí se mračna černé špíny. ILONA rozsedne konstrukci na písku, DĚD vyskočí, chráně si hlavu novinami. Když usedne hluk a dým, vylézá z kůlny poněkud otřesený ROBERT již bez záře.

DĚD (vítězně): Tak vidíš, jak si blbej!

Lenora

Měštanský pokoj. Těžký zámožný nábytek, jemuž vévodí výstavná kredenc s mnoha kusy skla a porcelánu, jakož i řádkou knih. Po obou stranách dveře. Uprostřed masivní stůl obklopený lehkými židlemi vysokých opěradel. Silně tikají hodiny, ale není je vidět. Vystoupí stařec LIBOR a stařena GERTRUDA.

GETRUDA: Kolik je hodin?

LIBOR (*bez rozmyšlení*): Bude osum.

Oba, jako když do nich střelí, zarejdí a odběhnou vlevo. Zprava vystoupí dívka LENORA a strýc OSKAR pohřížení ve vážný, zjevně konspirativní rozhovor. OSKAR LENORU horečně přesvědčuje. Má měštanský oděv, zatímco LENORA, jediná, je oděna národním krojem bohatě zdobeným, s fábory, mašlemi a nabíráním.

OSKAR (*naléhavě*): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

LENORA (*odmlouvá*): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

Usednou za stůl, hlavy dohromady, LENORA váhá a poněkud se odtahuje.

OSKAR (*ještě naléhavěji, jde o všechno*): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...!

LENORA, po dlouhé chvíli, si zhluboka vzdechne.

OSKAR s úlevou vstane, výstražně zdvihne prst, upozorňuje tak na význam nadcházející chvíle, a odkvapí vlevo.

LENORA sedí, zatímco zprava se vplíží zavilý JAN. Jest hrbat a v černém, upjatém šatu. Blíží se potouchle k LENOŘE. Ta jej tajně, leč napjatě sleduje. JAN přisedne a počne se k LENOŘE lísatí.

JAN (sladce): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

LENORA se odtahuje, pak vstane a zhluboka vzdechne. Jde ke kredenci, vyndá obrovitý modře malovaný šálek na kávu a postaví jej před JANA. JAN je poctěn a přisouvá si radostně židli. LENORA odejde vpravo pro kávu. JAN se ostražitě rozhlíží. LENORA se vrací s hrncem a cukřenkou. Přitočí se k JANOVI a obratně naleje kávy.

LENORA (věcně): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

LENORA náhle obratně kopne do volné židle tak, že se židle skácí. JAN se reflexivně, leč dvorně, shýbá pro židli. V té chvíli LENORA nasype do kávy notnou dávku jedu, již vyňala v papírku z kapsy. Z druhé kapsy vyndá lžičku a podá ji zdvihajícímu se JANOVI.

JAN usedá, míchá a mudruje.

JAN: Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

JANOVI nechutná, čichá ke kávě a obrací se k LENOŘE, jež hledí jinam. JAN se znovu napije.

Tu se zleva ozve sladká píseň veselé noty. Zpívá ji libý tenorový hlas s velkou podmanivostí a silou.

LENORA se vztyčí a naslouchá. Neudrží se a radostně zvolá.

LENORA: Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

JAN bleskem vstane, přiskočí ke kredenci, za nádobím vyloví ručnici a náboje, nabíjeje běží ke dveřím vpravo, ale již se počíná potácet.

JAN (*chraptivě*): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

Vyběhne. Ozývá se dupot z obou stran.

TENOR (*venku vykřikne*): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

Zazní silný výstřel, za chvíli poté pád těla.

LENORA (*pokřičuje se*): Ted', když víme, kde nás tlačí bota...

LENORA usedne uprostřed na židli před stolem, strnulá. Náhle se značně setmí.

Zleva vystoupí LIBOR a GERTRUDA a šourají se kolem LENORY ničeho nechápající.

GERTRUDA: Kolik je hodin?

LIBOR: Bude osum.

Oba zarejdí a odběhnou vpravo.

Oběma dveřmi pojednou vtrhne do pokoje jisté množství civilních policistů, již byli přilákáni výstřelem. Jsou si podobni jako vejce vejci, všichni v nepromokavých pláštích a čepicích. Slídí kolem dokola, otevírají kredenc, lezou pod stolem a sápu se na LENORU, již otrhávají pentle a fábory. Ty dobře prohlížejí a uschovávají do krabiček.

Dva policisté přivádějí LIBORA a GERTRUDU.

Zprava se posléze vplíží také JAN, padne pod kredenc, ale nikdo si ho nevšímá.

VELITEL POLICIE (v nepromokavém plášti a čepici) rozsvítí prudké světlo. Ukáže se, že to je vlastně OSKAR.

Přistoupí k LENOŘE a velkou lucernu jí rozsvítí přímo do očí. LENORA zarytě mlčí. VELITEL s ní neomaleně zatřese a udeří do stolu.

LENORA (na smrt vylekaná): Teď, když víme, kde nás tlačí bota...

VELITEL si zapíše ta slova do notesu. Pokývne. Je zcela spokojen.

POLICISTÉ se sbírají k odchodu, když tu si velitel povšimne LIBORA a GERTRUDY. Pokyne, dva POLICISTÉ je podrží a on jim namíří lucernu do obličeje, kmitaje jí od jednoho k druhému.

VELITEL dupne.

VELITEL: Kolik je hodin?

LIBOR: Nevím.

Dveře II

Předpokoj historické události. Těžké brokátové závěsy. Uprostřed mohutné dveře vedoucí tam. Nad nimi erb starodávné práce. V rohu těžký stůl a židle s honosnými opěradly. Vpředu pendlovky nadživotní velikosti, neúprosně tikající. Odbíjí každé dvě minuty libozvučným úderem.

Vstoupí LŽIVOJÍN, prozkoumá prostor, naslouchá u závěsu vpravo, u dveří, u závěsu vlevo a bedlivě prověřuje chod pendlovek, nařídí si kapesní orlojík. Za pendlovky se posléze bedlivě ukryje.

Vstoupí HEJTMAN (plnovous, bambitka) a dva VOJÍNI (krátké meččky a zápisníky v ruce).

HEJTMAN: Přistupte, Weissbergře! Přistupte, Maximoviči!

VOJÍNI okouní a loudají se porůznu, spíše od HEJTMANA.

HEJTMAN: Nuže! Rozhodující chvíle se blíží. Je potřeba nejvyšší obezřelosti! Obezřetnosti. Na nás všech závisí vše! *(Zvýší hlas.)* Musíme mluvit tiše. Jsme tu sami?

VOJÍN W. *(zařve):* Jsme!

VOJÍNI se zastaví co nejdále od HEJTMANA. LŽIVOJÍN vykukuje a naslouchá. Chvílemi si poznamenává na manžetu.

HEJTMAN: Vy, Weissbergře, se připravte u dveří!

VOJÍN W. usedne pohodlně ke stolu a pohodí náčiní pod sebe.

HEJTMAN: Vy, Maximoviči, zaklepáte!

VOJÍN M. usedne ke stolu a položí si nohy na desku.

HEJTMAN (*s rostoucím nadšením, postupuje do popředí*): Vstoupíte a zjistíte, zda spí!

VOJÍN M. (*za stolem, po hodně chvíli*): Spí jako dřevo.

HEJTMAN: Dobře! Zjistíte, zda je sám!

VOJÍN M. (*za stolem, po velmi značné chvíli*): Je.

HEJTMAN: Jde to jako na drátku.

Mne si ruce. Usedne za stůl a vyjme plnou láhev, nalije si a vypije. Pak nabídne VOJÍNŮM, kteří s povděkem, byť líně, lokají. LŽIVOJÍN vyleze z úkrytu a vyjme pohárek, do něhož lstně kápne něco jedu, a nastaví HEJTMANOVĚ. Ten mu naleje. LŽIVOJÍN spěšně vypije a opět se ukryje.

HEJTMAN: Tasíte!

VOJÍNÍ sedí, LŽIVOJÍN vykukuje.

HEJTMAN: Přiskočte a bodněte!

VOJÍNÍ sedí.

HEJTMAN (*velmi nadšeně*): Dějiny na vás... tento... na vás hledí!

VOJÍNÍ sedí.

HEJTMAN (*vzrušeně, nalévá*): Bodněte do čtvrtého mezižebří! Jak jsme se to učili. No! Do čtvrtého mezižebří, na tři prsty od hrudní kosti! Na tři prsty!

VOJÍN M. se napije a zvedne ruku se vztyčenými třemi prsty, jež si zálibně prohlíží.

HEJTMAN: Bodněte taky do třetího mezižebří! Čert nikdy nespí.

VOJÍNÍ sedí a upíjejí, HEJTMAN účinnivě nalévá.

HEJTMAN: Weissbergře, vrhněte se za Maximovičem!

VOJÍNÍ sedí.

HEJTMAN: Není to snadné, ale vy to dokážete!

VOJÍNÍ sedí.

HEJTMAN (*znovu nalévá*): Prohledejte truhly! Vyjměte doklady! Nešlápněte do něčeho!

VOJÍNÍ sedí.

HEJTMAN (*hodí do sebe pohárek*): Je to ono?

VOJÍNÍ sedí a mlčí.

HEJTMAN (*napjatě*): Je to ono?

VOJÍN W. (*trhne sebou, po zralé úvaze*): Je.

HEJTMAN: Výborně! Výtečně! Vlast vám to... tento... vám to... nezapomene. Nešlápl jste do něčeho?

VOJÍN W. usne. VOJÍNU M. se klíží oči, jezdí zasněně prstem po noze židle.

HEJTMAN: Zahlad'te stopy! Nikdo nesmí nic poznat. Tajnost nad tajnost! Lest nad lest!

LŽIVOJÍN vyleze zpoza hodin, kápne si jedu, zatuká HEJTMANOVÍ na rameno a nastaví pohárek. HEJTMAN mu spěšně naleje.

LŽIVOJÍN (*ponuře*): Děkuju.

HEJTMAN: Prosím.

LŽIVOJÍN se znovu ukryje, upíjeje. VOJÍNI sedí a zčásti i spí.

HEJTMAN: A nyní zpět! Weissbergře, vpravo, Maximoviči, vlevo! Já podám zprávu legátovi! Rychle! Oko za oko! Veta za vetu!

Všichni spokojeně sedí.

HEJTMAN (*s nejvyšší horlivostí a nadšením*): Vše závisí na přesnosti. Vše závisí na rychlosti. Děti se budou o tom... tento... o tom... učit! Jdeme! Letíme! Zvítězili jsme! Za legáta! Za vlast! Za zákonitost! Za... (*neví, mávne rukou*).

Všichni sedí dál. Hodiny odbíjejí.

Dveře se náhle s malým vrznutím do naprostého ticha počnou samy od sebe pootvírat, otevrou se dokořán a zejí. Vedou do bezedné tmy.

LŽIVOJÍN za hodinami vykukující a HEJTMAN si toho všimnou, pozorují to se zájmem, ale nehýbají se. VOJÍNI sedí a zčásti i spí. Ze tmy za dveřmi se náhle ozývá jemné skučení, které sílí, přechází do drobných výkřiků, štěkotu, vytí, úpění a stoupá do nelidského kolísavého řevu.

Pohádky

Sednice dýšící teplem. Pravý to domov. V koutě starodávný sporák, na stěnách obrazy předků, svatých a státníků, police s obzvláště velkými pikslami na koření, mezi nímž vyniká bobkový list. Stůl chybí. Proti kamnům je velké okno, podivně holé. Těsně pod ním je stolička s BABIČKOU, další stoličky s jistým počtem DĚTÍ v půlkruhu kolem. Hoří jediná lampa u kamen, takže je polotemno, a okno se jeví světlejší, jako by do něj vnikalo jakési silné noční světlo.

BABIČKA (*s tradiční laskavostí*): Bylo nebylo. V zeleném hradě nad černými lesy žil král a měl tři dcery. Ale nebyl to žádný pořádný král. Nemohl si loktem do kapsy a na hradě neměli čím myši z kouta vyvábít. Král byl hubený, jen mu dát do žaludku svíčku. A princezny chodily jako ošousti. Ani sloužících neměli a k obědu louskali šváby, co zbyli od snídaně. Když už to dál nešlo a hlad byl takový, že by tmu jedli...

Mezi řečí se v okně, těsně za BABIČČINÝMI zády, zvolna vynoří muž v koženém kabátě a v rádiovce a jeho tvář se přiloží na sklo. Svítící oči jsou upřeny dovnitř, zvětšují se, žhnou a zejí. Ke sklu se přikládají ruce s roztaženými prsty. Když postava zakryla celé okno, náhle zmizí, patrně bodnuta či střelena.

BABIČKA (*s malým zadrhnutím*): ... že by, že by byli tmu jedli, povolal král své tři dcery a pravil...

Za oknem se objeví obrovská kohoutí hlava a otvírá zobák. Za ní se přiblíží tlapa s vysunutými drápy a strhne ji nazpět. Víří peří, jako když přistávají havrani.

BABIČKA: ... a pravil: Milé dcery, nevím kudy kam. Půlkus už mám zatkaný a vy se takhle vdáte, až budou blechy podškrubávat. Nic naplat, musíte do světa. Nejdřív...

Za oknem víří peří a objeví se krásná nahá dívka nebo něco na ten způsob. Přimkne se k oknu, ale za ní vyvstane býčí hlava a černé kosmaté ruce ji uchopí za řadra a strhnou dolů. Ozve se vzdálený třeskot skla, který dlouho doznívá v poryvech.

BABIČKA (poněkud zvyšuje hlas): Nejdřív ty, Anežko. Vem si ty šaty ze skříně, ať nejsi jako klekni koza do zelí...

K oknu se přiženou v divokém zmatku hlavy kyklopů s jediným okem, hlavy plné zubů, hlavy plné hadů, hole plné očí, stromy plné noh, ruce, paznehty a pahýly a bezhlesně se dobývají dovnitř.

BABIČKA: ... a jdi přes černé lesy...

Stíny přízraků padají dovnitř, mihají se sednicí a zakrývají všechno.

BABIČKA: ... a až přijdeš do vsi, zaklep u první chalupy...

Za oknem bleskově všechno zmizí, ale okno i se stěnou se rozestoupí v půli a vevalí se mrazivě bílé světlo, v němž se z dálky s úděsnou lehkostí blíží dva muži v kabátech a rádiovkách, kteří mezi sebou rozprostírají černý rostoucí plášť. Plášť zakrývá víc a víc prostoru neprodyšným černým stínem.

BABIČKA: ... a až vyjde Honza, řekni mu...

Muži s pláštěm vstoupí dovnitř, zaznívá libá, poněkud symfonická hudba a všechno se ponoří do tmy pláště, zejména pak BABIČKA.

BABIČKA (*přidušeně*): Honzo, pročpak...

Hudba zesílí a naplní prostor. Pak, jako když utne, je všechno, jako bylo prve. Okno se silným světlem, stěna, sednice dýšící teplem, obrazy, kořenky, DĚTI na stoličkách. Jen BABIČKY není. Zbývá jen prázdná bílá stolička. Odtud však, jako prve, se ozývá babiččin HLAS:

HLAS Z PRÁZDNÉ STOLIČKY: Bylo nebylo. V zeleném hradě nad černými lesy žil král a měl tři dcery. Ale nebyl to žádný pořádný král. Nemohl si loktem do kapsy a na hradě neměli čím myši z kouta vyvábit. Král byl hubený, jen mu dát do žaludku svíčku.

Mezi řečí se jedno z DĚTÍ, které byly až dotud zcela nehybné a tiché, zvolna obrátí k druhému.

DÍTĚ (*s radostným gestem*): Pěkný, vid'?

JINÉ DÍTĚ: Vole, pěkný!

Tázání

Automat Jitřenka, u stolu starobní pojídači a popíječi shrbeni nad talíři, püllitry a šálky. U teplého pultu koná ojedinelý personál uzávěrku, jež je zjevně nad jeho síly. Je vchod zvenku, ale žádné další dveře, neboť vysloužilost není žádný průchozí dům. Přichází TAZATEL středního věku, zmatený v čase i prostoru. Chvilí postojí u teplého pultu, ale nedojde uznamenání účtujícíím personálem. Obrací se proto ke stolu pivařů.

TAZATEL (*nesměle*): Promiňte, prosím, ale nemůžete mi říct, jak se dostanu k prodejně ptáků?

PRVNÍ PIVAŘ (*s malou dávkou podroušenosti*): Prosím vás, nač potřebujete ptáky?

V tichu je slyšet škrábání příborů v omáčce.

DRUHÝ PIVAŘ: Já znal jednoho a ten měl doma v kleci cvrčka. Nákýho z dovozu.

PRVNÍ PIVAŘ: A cvrčel?

DRUHÝ PIVAŘ: V zásadě snad jo, ale hlavně byl chcíplej.

PRVNÍ PIVAŘ: Kdepak, cvrček nevydrží, ani dovezenej.

DRUHÝ PIVAŘ: Pták taky ne. Já znal jednoho...

TAZATEL se snaží na sebe upozornit.

DRUHÝ PIVAŘ (*honem*): ... jo, ten kupoval zrovna v tý prodejně. To je... to je tam za rohem, jak se jede na to... na Mělník.

PRVNÍ PIVAŘ: Prosím tě, co to kecáš? To je za třetím rohem, prostě pojedete k prvnímu semaforu a zahnete vlevo, jak je to do kopce, je tam napsáno Textil, ale prodávají tam tydle přebytky, ale většinou neprodávají.

DRUHÝ PIVAŘ: Kdepak, to se teda mejlíš. To tě povím. To je za tím rohem, jak se pak jede z kopce, nejdřív do kopce a potom z kopce, jak tam tenkrát uklouz starej Vokáč a padnul Abrhámovi na auto a Abrhám zrovna startoval a jak se leknul, tak tam kop zpátečku a nabral er vosmu tomu zelinářovi... ale hned vycouval a vrazil do báby s vozejkem, kerej ujel a našli ho pak až u vodojemu... Vyběh zelinář a začal nadávat tý babě, která zas nadávala Abrhámovi a ten v tom rozčilení nezabrzdil a naboural popelnice. Nakonec starýho Vokáče stejně někdo přejel, ale nevědělo se, jestli Abrhám nebo ten vozejk vod tý baby nebo ten maník, co jel kolem a chtěl jim pomoct... Nakonec to všechno svedli na tu babu, ale ta byla neplnomyslná a tak si na ní nic nevzali. Tak tam to je, zrovna jak jel ten vozejk.

TAZATEL *jeví sklon k ústupu, ale je zadržten.*

PRVNÍ PIVAŘ: To si teda vedle jak ta jedle. To bylo úplně jinde, protože Vokáč šel tenkrát z hospody Na Růžku a tam odtud to všichni slyšeli a šli hledat ten vozejk, protože baba se mezitím ztratila. Kdepak vobchod s ptákama. Ten je tam, jak tam bydlela ta blondýna, co měla pět dětí a na každý asi dva tatínky, celkem deset, takže se skoro každý jmenovalo jinak než ty druhý, ale taky jinak než ty tatínkové, protože se nikdy

nemohli shodnout a vona si nikdy jistotně nevzpomněla. Tak ty děti... voni si říkaly příjmeníma, protože všichni kluci se jmenovali Petr a vobě holky Mařena, vona ta blondýna na jiný jména nepřišla, když to na ní přišlo... tak ty děti vždycky stály u toho výkladu s těma ptákama a vopicema a říkaly, hele Novák, takovýho papouška bysem chtěl, a Novák říkal depa, Lederer, já bych bral tu vopici, vidžejo Strnisková. Tak tam, za třetím rohem vlevo, jak tam bydlela ta blondýna.

Za řeči o blondýně zbystrí pozornost vedlejší stůl a od dojedené polívky se přišourá stařena se lžící.

POLÉVKOVÁ STAŘENA: Teda, že sem tak smělá, ale ta blondýna bydlí u vodojemu, jak tam tolikrát hořelo... a těch dětí má vosum... a voni (*šermuje lžící*) ... voni přecet' jednou skorem podpálili ten zelenej dům, voni si tam hráli na hasiče, ten zelenej dům, co patřil starý Němcový, co psala pořád tomu nevlastnímu synovi na vojnu, ačkoli jí dvakrát psal, že padnul, ale von nepadnul, von se jí chtěl zbavit, ale vona pořád psala a přestala až tehdy, dyž jí řekli, že žádná vojna není... a vona hned začala uklízet byt, že se syn hnedle vrátí, a jak uklízela cajky na chodbu, tak tam si právě ty děti vod tý blondýny hrály a skorem podpálily, ale vono to špatně hořelo...

TAZATEL se za řeči hledí vzdálit, ale zachytí ho MASOJEDLÍK blížící se od vedlejšího stolu.

MASOJEDLÍK (*popotahuje TAZATELE za rukáv, jako by ho bral za svědka*): Já nevím, o čem to mluvíte, ale ten požár bylo vidět až z Vysočan a bylo to támhle ob dva bloky... A to neudělaly žádné děti, ale samovznícení. Samovznícení je zvláštní chemický proces neznámého původu a já jsem vypátral, že...

Mezi PIVAŘI se zvedá odpor a žehrání.

MASOJEDLÍK (*se zvýšeným úsilím*): ... že vzniká na styku látek, tedy kupříkladu tvrdé a látky měkké, takže látka měkká houstne a doutná, zatímco látka tvrdá...

PRVNÍ PIVAŘ: Di se bodnout, kde máš v seně látku měkkou?

MASOJEDLÍK (*nevnímaje argument*): ... Kupříkladu dochází ku vznícení spisů vázaných, na rozdíl od spisů brožovaných...

PRVNÍ PIVAŘ: Jo, to musej mít ale hnilobnej vobsah a musíš je mít u kamen...

MASOJEDLÍK: Ó ano, vlastně nikoliv, mně se jednou vznítíl Domáci lékař a od něho chytily Báje klasického starověku...

PIVAŘI se ho snaží zarazit a všichni cloumají TAZATELEM, jako by za to mohl, slova se však zmocní POLÉVKOVÁ STAŘENA, šermujíc lžící.

POLÉVKOVÁ STAŘENA: Kdepak, to je každému souzený, voheň. Kdo se narodí ve Skopci nebo Raku a má doma bílý pavouky...

MASOJEDLÍK: ... a taky vzniká na styku materie mdlé a materie bystré...

PRVNÍ PIVAŘ: Jó, to šel jednou Abrhám z Bistra...

POLÉVKOVÁ STAŘENA: ... a bílí pavouci dělají bílý sítě a u koho jsou, tak ten sejde horkou nemocí nebo ohněm z těch bílejších pavučin...

MASOJEDLÍK: ... kupříkladu Stendhal v neděli odpoledne...

PRVNÍ PIVAŘ: ... a přitom přejeli Vokáče podruhé...

POLÉVKOVÁ STAŘENA: ... Voni ani ty bílý pavouky nevidí a myslí, že mají černý, ale oheň je na střeše...

DRUHÝ PIVAŘ: To maj doma pěkněj herberk!

MASOJEDLÍK: ... a proto útlé svazky poézie uchovávám...

Všichni se shlukují, překřikují se a mávají po sobě rukama, TAZATEL v nastalém zmatku mizí.

POLÉVKOVÁ STAŘENA (*ječivým hlasem*): ... a ty co mají bílou pavučinu ve vlasech...

PRVNÍ PIVAŘ: A Vokáč se zved a povídá tomu dítěti, Novák, kde máš tu vopici...

POLÉVKOVÁ STAŘENA: ... a kdo zabije bílýho pavouka, sejde vodou, jako ta Němcová, když uklidila...

MASOJEDLÍK: Neboť také poézie vzniká na styku materiálů bystrých a mdlých, tuhých a měkkých...

DRUHÝ PIVAŘ: A Vokáč tam napsal na zeď – Abrhám není!

POLÉVKOVÁ STAŘENA: ... Lidi nevědí, že maj vlasy z pavučin... ale pavučiny chytají a chytají...

PRVNÍ PIVAŘ: A Abrhám řek, že ho teda nemoh přejet...

POLÉVKOVÁ STAŘENA: A pavouci čekají a pavouci čekají...

Náhle všichni zmlknou, jako by spolkli řeč, neboť nad účtujícíím personálem vzlétne skřivánek a třepotá se pod stropem, sledován všemi zraky, a zpívá, jako když oráč kráčí rodnou líchou. Mezi trylky se tu a tam ozve cvrček. Z pozadí se vynoří pták nadživotní velikosti, odděný kabátem a kloboukem TAZATELE a váhavě kráčí mezi stoly.

PRVNÍ PIVAŘ (*věcně*): To mě podrž, ten má ale ránu... A vo čem jsme to vlastně mluvili?

Miroslav Holub
Interferon čili o divadle

Edice Čeští básníci 20. století

Ilustrace na obálce Sunward Art/Shutterstock.com

Redakce Jaroslava Bednářová

Vydala Městská knihovna v Praze
Mariánské nám. 1, 115 72 Praha 1

V MKP 1. elektronické vydání
Verze 1.0 z 30. 4. 2021

ISBN 978-80-274-1581-6 (epub)

ISBN 978-80-274-1582-3 (pdf)

ISBN 978-80-274-1583-0 (prc)